

๒๕๖๑, ๒๕๖๒

๒๕๖๓, ๒๕๖๔

๒๕๖๕

บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

ปริญญาพนธ์

ของ

อำนวยการ ทรัพย์คง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม ๒๕๔๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๖๕

๒๕๖๖

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่ ๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณายิ่งจาก รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลัย และ รศ.ดร.สุนทร โศตรบรรเทา ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และควบคุมดูแลการทำงานปริญญานิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปฐม นิคมานนท์ ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบปากเปล่า รวมถึง รศ.เชียรศรี วิวิศิริ หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คุณสมพงษ์ ชินสร้อย และคุณชัยณรงค์ ห่วงบุญรอด คีษานีเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณปรียาภรณ์ เพ็ญสุชาใจ คุณสังวาลย์ แก้วกระโทก คุณวิไลลักษณ์ ยุ่นสมาน คุณวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์ และเพื่อน กญ.16 ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาในการทำงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาแด่คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อำนวยการ ทวีศักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตด้านประชากร	5
ขอบเขตด้านเนื้อหา	5
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทบาท	11
การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	13
ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา	13
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา	15
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ..	16
บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง	
โรงเรียนกับชุมชน	20
บทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการ	
โรงเรียนประถมศึกษา	21
อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ..	22
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	23
การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	27

๒ การให้บริการแก่ชุมชน	29
๓ การร่วมกิจกรรมของชุมชน	32
๔ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	36
๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	38
ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด	
ปราจีนบุรี	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
งานวิจัยในประเทศ	40
งานวิจัยต่างประเทศ	43
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	45
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	46
กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
ลักษณะของแบบสอบถาม	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	53
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถม ศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี	56
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี	68

บทที่	หน้า
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	86
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	88
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	88
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	91
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	108
บทตัดย่อ	129

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	โรงเรียนเป้าหมายโครงการปฏิบัติการศึกษา สบจ.ปราจีนบุรี	40
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	54
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน	56
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด ปราจีนบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	58
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด ปราจีนบุรี ด้านการให้บริการแก่ชุมชน	60
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด ปราจีนบุรี ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	62
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด ปราจีนบุรี ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	64
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด ปราจีนบุรี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ...	66
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้าน	69

11	วิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามอายุโดยรวม และรายด้าน	70
12	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน	72
13	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามอายุ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ..	73
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน	74
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	76
16	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวม	78
17	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	79
18	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ..	80
19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียนโดยรวม และรายด้าน	81
20	วิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามสถานภาพของ คณะกรรมการโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน	83

21	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เป็นกรรมการโดยรวม และรายด้าน	85
22	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคน เพื่อรองรับการพัฒนาสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย และเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไปจนระบบการศึกษามิอาจสร้างคุณภาพของคนให้สอดคล้องกับสังคมได้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลายด้านส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาแทบทั้งสิ้น เช่น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อรับข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ การแข่งขันธุรกิจเพื่อประกอบอาชีพ ตลอดจนการปรับค่านิยม ความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องที่ระบบการศึกษาจะต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ของแต่ละคนของครอบครัวและการเรียนรู้ของสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดังนั้นการระดมกำลังจากทุกส่วนของสังคมเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับสติปัญญา ทักษะ คุณภาพชีวิตของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะขยายการเรียนรู้ให้กว้างขวาง มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่ง จากกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษาที่มาจากหลายสถาบันของสังคม โดยเฉพาะกลุ่มนักวิชาการหรือผู้บริหารการศึกษาเท่านั้น หากยังรวมถึงภาคเอกชน ฝ่ายการเมือง สื่อมวลชน หรือแม้แต่ประชาชนทั่วไปที่มีความเชื่อมั่น มีวิสัยทัศน์ในการการศึกษาว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนและสังคมอีกด้วย (เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่ และอมร นาครทรรพ. 2539 : 1)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่ "การปฏิรูปความคิด" ซึ่งเน้นว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาของคนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาของชีวิต และด้วยเหตุผลนั้นไม่เพียงหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรงของรัฐเท่านั้น แต่สถาบันต่าง ๆ ในสังคม นับตั้งแต่ครอบครัว สถาบันศึกษา

สถาบันศาสนา ชุมชน สื่อมวลชน องค์กร ธุรกิจเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์
 ส่วนต้องเอาใจใส่ และทำหน้าที่เพื่อปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นการจัดการศึกษา
 จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย และให้เหมาะสมกับยุคสมัย สอดคล้องกับ
 การปกครองระบอบประชาธิปไตย พร้อมคำนึงถึงความสำคัญของผู้ร่วมงานทุกระดับ

จากแนวความคิดดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิรูป
 การศึกษาจากการยึดตัวครูให้ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระตัดสินใจด้วย
 ตนเองได้ โดยยึดประโยชน์จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือว่าโรงเรียนเป็นแหล่งผลิตนักเรียน
 ให้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน เพื่อที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ การมี
 ส่วนร่วมคิดร่วมทำถือว่าการศึกษาคือแหล่งของสาธารณชน เป้าหมายที่เป็นความคิดสาธารณชน
 คือ การกำหนดมาตรฐานพฤติกรรมของนักเรียน (Student Performance Standard)
 การอบรมครู ผู้บริหาร กรรมการโรงเรียน การสร้างแบบทดสอบ แบบประเมินโรงเรียน
 การสร้างระบบรายงานผลการจัดการศึกษาต่อประชาชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 :
 3) ในส่วนการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวง
 ศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนได้เข้าโครงการปฏิรูปการศึกษา โดยได้เริ่มปฏิรูปการศึกษา
 ตั้งแต่ปี 2539 และจะปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จทุกโรงเรียนในปี 2543 และตั้งเป้าหมายแห่ง
 ความเป็นเลิศในปี 2550 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานระดับ
 สูงโดยมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนสถานศึกษา
2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

ซึ่งประมวลสรุปการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในบัญชี 10 ประการ สำหรับการปฏิรูป
 ระบบบริหารศึกษาระดับโรงเรียนได้กำหนดให้อยู่ภายใต้การบริหารขององค์คณะบุคคลซึ่ง
 เรียกว่า "คณะกรรมการโรงเรียน" คณะกรรมการโรงเรียนถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ
 ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมจะอยู่ในรูปแบบการบริหาร
 คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ซึ่งพบว่าบทบาทและหน้าที่ที่มีปัญหาของคณะกรรมการ

ศึกษาประจำโรงเรียน คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทที่แท้จริง ไม่มีเวลามาประชุม ส่วนใหญ่ติดภารกิจ และทางโรงเรียนก็ไม่ได้ประชุมสม่ำเสมอหรือตามกำหนดเวลา จึงทำให้โรงเรียนและชุมชนขาดความร่วมมืออย่างจริงจัง (สุจิตต์ธรรมธราช. 2527 : 19)

นอกจากนี้งานวิจัยของ อรรถพ พงษ์วาท (2528 : 58 - 68) เรื่องบทบาทคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนตามทัศนะของคณะกรรมการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนตามทัศนะของทั้งสองกลุ่มนั้นยังเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ อยู่ในเกณฑ์น้อย ไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ยกเลิกคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน พ.ศ. 2525 แล้วออกระเบียบคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 เสียใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติงานบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 57 - 58) สำหรับบุคคลที่เป็นคณะกรรมการโรงเรียนประกอบด้วย 3 ฝ่าย ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียน
2. ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า
3. ประชาชนและผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และข้าราชการ (ซึ่งไม่ได้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) คณะกรรมการโรงเรียนอย่างน้อย 9 คน และไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย 3 ส่วนเท่ากัน

สำหรับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการร่วมกับงานอื่น ๆ และในทางปฏิบัติจริง งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นงานที่มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานด้านอื่น ๆ ทุกด้านให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลาทั้งโดยตรงและทางอ้อม ซึ่งจะทำให้สัมฤทธิ์ผลโดยสิ้นเชิง นั่นถือว่าเป็นงานที่ยากและละเอียดอ่อนยิ่ง เพราะมีขอบข่ายครอบคลุมงาน 5 ด้าน คือ ด้าน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน / ด้านการให้บริการแก่ชุมชน / ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน / ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน / ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นงานที่กว้างมาก แต่ถ้าละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชน จะเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญที่อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นสิ่งที่น่าเสียดายและบางทีอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้ งานความ

สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นภารกิจสำคัญยิ่งประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 22)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนใน 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้ข้อมูลที่จะนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่นนั้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน ขนาดโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ก้าวหน้าและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพิจารณากำหนดแนวทาง วางแผน ดำเนินการ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 172 โรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 2,412 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี คำนวณตามตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) ด้านการให้บริการชุมชน 3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน 4) ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 5) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น

1.1 อายุ จำแนกออกเป็น 3 ระดับ

1.1.1 ต่ำกว่า 35 ปี

1.1.2 อายุ 35 - 45 ปี

1.1.3 อายุ 46 ปีขึ้นไป

1.2 คุณวุฒิการศึกษา จำแนกออกเป็น 3 ระดับ

1.2.1 ระดับประถมศึกษา

1.2.2 ระดับมัธยมศึกษา

1.2.3 ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

1.3 สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน

1.3.1 ข้าราชการในโรงเรียน

1.3.2 ผู้ปกครอง

1.3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 ขนาดโรงเรียน จำแนกออกเป็น 2 ระดับ

1.4.1 โรงเรียนขนาดกลาง

1.4.2 โรงเรียนขนาดเล็ก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน

2.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

2.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

2.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามตำแหน่งหรือกิจกรรมที่ได้กระทำ ต้องขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของบุคคล และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเขา ในที่นี้หมายถึง บทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. โรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และบางส่วนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเข้าโครงการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านปฏิรูปโรงเรียน สถานศึกษา ด้านปฏิรูปครูและบุคลากรการศึกษา ด้านปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านปฏิรูประบบบริหาร เพื่อให้ได้โรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบบัญญัติ 10 ประการ และความเป็นเลิศทางการศึกษาปี 2550

3. คณะกรรมการโรงเรียน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการโรงเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 ประกอบด้วยบุคคล 3 ประเภท คือ

3.1 ข้าราชการในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

3.2 ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษา หรือศิษย์เก่า ที่จบการศึกษาแล้ว

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนผู้นำทางศาสนา หรือข้าราชการอื่นไม่ได้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวนไม่ต่ำกว่า 9 คน ไม่เกิน 15 คน

4. ขนาดโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี

4.1 ขนาดใหญ่มาก หมายถึง โรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

4.2 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 800 - 2,499 คน

4.3 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 300 - 799 คน

4.4 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 100 - 299 คน

สำหรับจังหวัดปราจีนบุรี มีโรงเรียนขนาดใหญ่เพียง 1 โรงเรียน จึงจัดเข้าประเภทโรงเรียนขนาดกลาง ดังนั้นประชากรจึงใช้โรงเรียนขนาดกลางและเล็ก เพื่อความเหมาะสมในการศึกษาวิจัย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง บทบาทของโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนนับตั้งแต่การวางแผน การติดต่อประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรซึ่งกันและกัน โดยมุ่งสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนและชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

5.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง การเผยแพร่ข่าวสาร การพบปะเยี่ยมเยียน เป็นต้น

5.2 การให้บริการชุมชน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาจัดขึ้น เพื่อเป็นการให้บริการแก่ชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมด้านความรู้ บริการอาหาร สถานที่ เป็นต้น

5.3 การร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น กิจกรรมประเพณี การพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมที่ประชาชนจัดขึ้น เป็นต้น

5.4 การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน โดยเปิดโอกาส เชิญชวน หรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน การนำทรัพยากรในชุมชนมาพัฒนาโรงเรียน การช่วยเหลือนักเรียน การเป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นต้น

5.5 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน กลุ่มบุคคลในชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ ตามลำดับ
ดังนี้

1. บทบาท
2. การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 2.1 ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
3. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2539

4. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 5.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 - 5.2 ด้านการให้บริการชุมชน
 - 5.3 ด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน
 - 5.4 ด้านการใช้ชุมชนร่วมกิจกรรมโรงเรียน
 - 5.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
6. ข้อมูลโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาท

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทที่จะกล่าวนี้ เป็นการศึกษาในเรื่องความหมายและหลักการเกี่ยวกับบทบาท และเป็นบทบาทที่ปฏิบัติจริง

นักสังคมวิทยาหลายคนได้ให้ความหมาย และหลักการเกี่ยวกับบทบาทไว้หลายอย่างเป็นต้นว่า ไพบูลย์ ช่างเรียน (2516) ได้อธิบายว่าบทบาทโดยทั่วไปพิจารณาความหมายได้ 2 นัย คือ

1. ในด้านโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น
2. ในด้านการแสดงบทบาท หรือการปะทะสังสรรค์ทางสังคม บทบาท หมายถึง ผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์การปะทะสังสรรค์นั้น ตามข้อนี้บทบาทจึงเป็นวิธีการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่จะปะทะสังสรรค์กันนั้นว่าจะปฏิบัติอย่างไร

✓ บทบาทของบุคคลในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสภาพที่ตนครองอยู่และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะสภาพ อุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มูลเหตุจูงใจ การอบรม ความพอใจ ไพบูลย์ ช่างเรียน ได้สรุปสาระสำคัญของบทบาทไว้ว่า

1. บทบาทมีประจำอยู่ทุกสภาพของสังคม
2. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดบทบาท
3. การที่บุคคลจะทราบบทบาทได้ ต้องมีสังคมกรณ์ (Socialization)
4. บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามพื้นฐานของสังคม เพราะบทบาทที่บุคคลแสดงจริง ๆ นั้น เป็นผลของปฏิกิริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสภาพ รวมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่เกิดการแสดงบทบาท

ภิญโญ สาร (2512) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทคือสิ่งที่ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ถูกคนอื่นลงความเห็นว่าคุณคนนั้นต้องทำในสิ่งที่ซึ่งเรียกว่า บทบาท หน้าที่ ซึ่งกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่คุณคนนั้นได้รับและหมายรวมถึงหน้าที่หรือเงื่อนไขที่ต้องกระทำ

ทองอุณ หงส์พันธ์ (2513) ได้ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบโดยตรง และการงานพิเศษที่ควรจะต้องทำ ทิตยา สุวรรณะชญ (2517) ได้ศึกษาเกี่ยวกับฐานะตำแหน่ง และบทบาททางสังคมมนุษย์ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. มีฐานะตำแหน่ง (Status) อยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวบุคคลจะเข้าไปดำรงตำแหน่งนั้น
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (Ought-to-be-role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทนั้นได้มาจากสังคมกรรม (Socialization) ในสังคมนั้น ๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองตำแหน่งนั้น

✓ กล่าวโดยสรุป บทบาท หมายถึง การกระทำที่เกี่ยวข้องกับอำนาจความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามตำแหน่งหรือกิจกรรมที่ได้กระทำ ต้องขึ้นอยู่กับกระทำของบุคคล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของเขา

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การปรับปรุง การดำเนินการ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการเลือกสรรเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความคาดหวังว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลง หรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ให้มีการเปลี่ยนแปลงและ เริ่มการแก้ไขปัญหาทันทีโดยให้ใช้แนวนโยบายปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เพื่อนำ ไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550

โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเป้าหมายของการปฏิรูป การศึกษา เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพพลานามัยดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร เสียสละและอดทนร่วมกับผู้อื่นได้ ความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย และความ เหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ โดยมีแนวทางการปฏิรูป 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โดยปฏิรูปสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะและ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามองค์ประกอบบัญญัติ 10 ประการ
2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจะพัฒนาครูและผู้บริหารให้เป็น มืออาชีพ จัดการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เด็กเป็นผู้สร้างความรู้ ครูเป็นผู้สนับสนุน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา
3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยจะปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน พัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาที่มุ่งเน้น การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในปี 2550

จ่ายค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนาหรือฝึกปฏิบัติ ฝึกอาชีพ ที่เกิดรายได้และเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน เช่น การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา

8. มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลหรือชุมชน มีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการบริหาร การจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครู

9. มีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คือ คุณภาพของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

10. เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่น และผู้ประกอบการทุกระดับทุกประเภทยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

สรุป แนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และบัญญัติ 10 ประการ มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาทั้งปัจจัยต่าง ๆ และกระบวนการทำงาน เพื่อหวังผลว่าคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจะสูงขึ้น สนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 12)

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

ประเวศ วะสี (2539 : 45) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับเปลี่ยนระบบกลไกต่าง ๆ ภายในระบบการศึกษา เพื่อเป้าหมายสุดท้ายคือ การสร้างคนไทยให้ก้าวทันทันโลก หรือก้าวล้ำนำโลก

2. มนุษย์มีศักดิ์ศรีของความเป็นคน และมีศักยภาพในการเรียนรู้สูงยิ่ง มนุษย์ทุกคนควรมีโอกาสพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพแห่งความเป็นมนุษย์ เพื่อศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน การสอนควรทำโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน

3. การเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ สำคัญกว่าการท่องจำ

4. การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและนักเรียนเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของทุกส่วนในสังคม สังคมควรเน้นการเรียนรู้ของทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน กองทัพ กระบวนการทางเศรษฐกิจ ศิลปะ การแสดง การกีฬา สื่อมวลชน เรียกว่า การศึกษาเป็นวิถีชีวิตเป็นทั้งวิถีทางการและเป้าหมายของกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์

5. การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งทางปัญญา การวิจัยควรอยู่ในการศึกษาหรือกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งของการวิจัย ถือได้ว่าการวิจัยเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา

6. ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาต้องดำเนินการ 3 ด้าน คือ

6.1 การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการจัดการศึกษาให้ยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้อง เชื่อมโยงและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้เป็นการศึกษาของคนทั้งมวล ให้คนทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและ เป็นการศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาทั้งมวลได้

6.2 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยลดการเรียนรู้ในห้องเรียนให้น้อยลง ให้ให้นักเรียนสัมผัสความจริงจากการทำกิจกรรมในห้อง จากการทำงาน จากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีการฝึกปฏิบัติให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ความประณีต อดทน ฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง เช่น ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากหนังสือ จากการบอกเล่า จากผลการวิจัย เพราะกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้เกิดความเข้มแข็งทางปัญญา คิดเป็นทำเป็น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งผู้เรียนและครู

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 38)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในการประชุมครั้งที่ 3/2529 เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2539 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539"

ข้อที่ 2 ในยกเลิก "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525"

ข้อที่ 3 ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อที่ 4 ในระเบียบนี้

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน
คณะกรรมการโรงเรียน หมายถึง คณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กรรมการ หมายถึง กรรมการในคณะกรรมการโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง คณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอด้วย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ด้วย

ข้อที่ 5 ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนทุกโรงเรียน อย่างน้อยโรงเรียนละ 9 คน และไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยสามส่วนเท่ากัน ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูโรงเรียน
2. ผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน ผู้นำทางศาสนา บุคคลในองค์กรปกครอง

ท้องถิ่นและหรือข้าราชการอื่นที่ไม่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

ให้ผู้บริหารโรงเรียนประชุมข้าราชการครูในโรงเรียน กำหนดจำนวนและคัดเลือกกรรมการทั้งสามส่วน เสนอรายชื่อให้ประธานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

หากโรงเรียนใดมีจำนวนครูไม่ครบสัดส่วนที่กำหนด ให้เสนอกรรมการในส่วนอื่นเพิ่มจนครบจำนวนตามวรรคแรก

ให้คณะกรรมการโรงเรียน เลือกกรรมการคนหนึ่ง (2) หรือ (3) เป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน และให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ข้อที่ 6 สำหรับสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ให้อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาและคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ข้อที่ 7 คุณสมบัติทั่วไปของคณะกรรมการ

1. เป็นผู้สนใจการพัฒนาการศึกษา
2. เป็นผู้มีความประพฤติดี
3. มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่

ข้อที่ 8 ให้คณะกรรมการโรงเรียนมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 3 ปี

ภายในหกสิบวันก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการตาม 5 เพื่อให้คณะกรรมการโรงเรียนคณะใหม่รับมอบงานต่อจากวันครบวาระของคณะกรรมการโรงเรียนคณะเดิมได้

ข้อที่ 9 กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ออกตามวาระ และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้
2. ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนอื่น สำหรับกรรมการที่มาจากผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียน

3. ตาย
4. ลาออก
5. เป็นบุคคลล้มละลาย
6. เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
7. ได้รับโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

8. คณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสาม มีมติให้ออกตามข้อเสนอของคณะกรรมการโรงเรียนนั้น ๆ ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียน

ข้อที่ 10 ในกรณีที่กรรมการตำแหน่งใดว่างลงและมีวาระการดำรงตำแหน่งมากกว่า 90 วัน ให้ดำเนินการตามข้อ 5 เพื่อให้ได้มาและแต่งตั้งกรรมการภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ว่างลงแล้วแต่กรณี และให้ผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

ข้อที่ 11 คณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่

1. กำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน
2. ให้เห็นความชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
3. ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหาร

การเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้ความสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยาการภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรม เสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งในและนอกโรงเรียน

4. รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน ภาคเรียน ละ 1 ครั้ง

5. ประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียน และให้มีการใช้บริการจาก โรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

6. แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่าง หนึ่ง ตามที่คณะกรรมการโรงเรียนมอบหมาย

ข้อที่ 12 ให้มีการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง แล้วรายงาน ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทราบ

การดำเนินการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการที่คณะกรรมการโรงเรียนนั้น ๆ กำหนด

ข้อที่ 13 ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนให้แล้วเสร็จ ภายใน 60 วัน นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบนี้

คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนตามระเบียบนี้

ข้อที่ 14 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนุรูปการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

คณะกรรมการโรงเรียนนุรูปประถมศึกษา คือ คณะบุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละอุทิศตน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการโรงเรียนจากประธานคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอ ตามที่โรงเรียนได้เสนอชื่อ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคณะกรรมการโรงเรียนนุรูปประถมศึกษาจะมีบทบาทหน้าที่ 3 ลักษณะ ดังนี้ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 34 - 36)

1. บทบาทหน้าที่สนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนโดยทั่วไป
 2. บทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539
 3. บทบาทการพิจารณาการประกันคุณภาพการศึกษา
- บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนนุรูปประถมศึกษาทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้
1. เป็นตัวแทนแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนในการสร้างสรรค์ให้ประชาชนทั้งหลายได้รับรู้
 2. สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประชาชนในชุมชน พร้อมทั้งประสานงานให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน
 3. เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน
 4. ช่วยเหลือและประสานการช่วยเหลือกับชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนหรือของโรงเรียน

บทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539

1. กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแผนพัฒนาของโรงเรียน
 2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
 3. ให้ความสำคัญเสนอแนะแนวทาง และการมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้าง การพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกโรงเรียน
 4. รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานของโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 5. ประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการใช้บริการจากโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
 6. แต่งตั้งที่ปรึกษาและ/หรือคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการโรงเรียนมอบหมาย
- สำหรับภารกิจข้อที่ 5 ขอขยายให้รายละเอียด ดังนี้
- ประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นที่คณะกรรมการโรงเรียนเชิญชวนเข้ามาร่วมพัฒนาโรงเรียน
 - จัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เป็นแหล่งบริการด้านวิทยาการ และอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน
 - บุคลากรของโรงเรียนออกไปร่วมพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น
 - จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา

ในด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนตามแนวทางการนิรूपประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู และตัวแทนของชุมชน

คณะกรรมการโรงเรียนจะนํานโยบายและแนวทางไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนให้ได้ผลตามเป้าหมายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อ และมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานตามแนวทางเดียวกันที่กำหนดไว้ ตลอดจนเข้าใจในบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนอย่างชัดเจน จึงจะทำให้คณะกรรมการโรงเรียนเห็นความสำคัญ และเห็นความจำเป็นที่จะต้องนิรूपการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายกระจายอำนาจให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เป็นผู้ใช้อำนาจในการจัดการกำหนดให้สถานศึกษาอยู่ภายใต้การบริหารงานขององค์กรบุคคล คือ คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู และตัวแทนชุมชน ฝ่ายต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคการบริหารแบบมีส่วนร่วม สิ่งทีกล่าวนำชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อการกำหนดอนาคตของโรงเรียนที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบของบัญญัติ 10 ประการ เพื่อเป้าหมายสูงสุดของการนิรूपการศึกษา พ.ศ. 2550

ถึงแม้ว่าคนจำนวนมากจะเห็นว่า ระบบดังกล่าวจะมีประโยชน์ แต่การดำเนินงานมีส่วนร่วมยังมีอุปสรรคและปัญหา ได้แก่ การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของกรรมการโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจน้อย มีส่วนร่วมการดำเนินงานน้อย สาเหตุน่าจะมาจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจ ขาดความสามารถในการบริหารมีส่วนร่วม เพราะเคยชินกับการบริหารแบบเดิม (นิภา วรรณรักษ์. 2540 : 201)

กิติมา ปริดีลล (2532 : 255) ได้กล่าวว่า โรงเรียนต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ผ่านมาว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่ ประชาชนให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน หรือมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนหรือไม่ โรงเรียนต้องรู้ถึงความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบันในเรื่องดังกล่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกัน ดำเนินการ โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารอย่างเหมาะสม ภายใต้ขอบข่ายของงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนให้ได้รับประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ตลอดจนเกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต (สุนิตย์ สุวรรณณี. 2534 : 14 - 15)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 2) ได้กำหนดการบริหารโรงเรียนไว้หกงาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา การละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียนไปอย่างน่าเสียดาย และบางทีอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นภารกิจสำคัญยิ่งประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 22)

สุภรณ์ ศรีพหล และคนอื่น ๆ (2526 : 6) ร่วมกันสรุปว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การติดต่อให้ความร่วมมือช่วยเหลือประสานงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมุ่งสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนและชุมชน สำหรับ ชีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 118)

ได้ร่วมกันแสดงทัศนะว่า หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้บุคคลในโรงเรียนและบุคคลรายรอบโรงเรียนได้รับรู้ด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันให้ได้รับประโยชน์และสร้างสรรค์

จากความหมายที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง บทบาทการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน นับตั้งแต่การวางแผน การติดต่อประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรซึ่งกันและกัน โดยมีมุ่งสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่โรงเรียนและชุมชน

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานในความรับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการบริหารงานด้านนี้ผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่ตามขอบข่ายงานโดยทั่วไป ดังนี้

1. ศึกษาชุมชนที่ตั้งอยู่โดยละเอียด ในด้านโครงสร้างทางวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ เศรษฐกิจ ทรัพยากร สภาพปัญหา เจตคติ และความเชื่อต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถวางแผนปฏิบัติงานด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. รับผิดชอบในการจัดให้มีการวางแผนดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามแผน
4. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงโดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ
5. จัดให้มีการเยี่ยมเยียนชุมชน เพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงาน
6. รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในขอบข่ายของงาน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
7. จัดให้มีการบริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนสามารถทำได้
8. คัดเลือกบุคคลในชุมชนและแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน และ

ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการศึกษาได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มากที่สุดโดยเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

9. ดำเนินการให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น คือ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มากที่สุด

ดังนั้น [ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษา สืบค้นและวิจัยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี มาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นแนวความคิดและการกระทำของกลุ่มคนในสังคมนั้น ๆ เพื่อโรงเรียนจะได้มีข้อมูลที่จะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงสภาพความสัมพันธ์ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อสามารถวางนโยบายต่าง ๆ ได้ถูกต้องสอดคล้องกัน

ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นสำคัญมากต้องพิจารณากันเป็นพิเศษ ประเทศไทยยังเอาใจใส่เรื่องนี้กันน้อย ทั้งนี้คงเป็นเพราะโรงเรียนรัฐบาลมีรัฐบาลอุปการะ มิใช่ของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง แต่มีหลักฐานว่าโรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นมักเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอน และให้การอบรมแก่นักเรียนเป็นอย่างดี จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือส่วนมากได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้บริหารดีเด่นั้นก็มักอยู่ในโรงเรียนที่ประชาชนให้ความเชื่อถือและร่วมมือแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียน (ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์ และคนอื่น ๆ. 2530 : 118)

ดังนั้น การที่โรงเรียนประถมศึกษามีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับชุมชนและท้องถิ่น จึงอาจกล่าวได้ว่า นอกจากเป็นสถาบันการศึกษาแล้วโรงเรียนยังมีลักษณะ เป็นสถาบันทางสังคมระดับท้องถิ่นอีกด้วย การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการบริหารงานในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง นั่นคือ

1. ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปได้อย่างสะดวก
2. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ช่วยทำให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้

4. ช่วยให้ผู้เข้าใจสภาพความต้องการและปัญหาของชุมชนเพื่อประกอบในการพิจารณา กำหนดนโยบายของโรงเรียน

5. มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอันจะเป็นการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง

6. เป็นการบริหารงานที่ส่งเสริมในเรื่องการอยู่ร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในสังคม

7. เป็นการบริหารงานที่มีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยราชการอื่น เช่น กรมการปกครอง และกรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น อันจะเป็นผลดีต่อทางราชการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 22)

ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้มีกิจกรรมและการปฏิบัติที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีของชุมชนต่อโรงเรียน โดยดำเนินการตลอดระยะเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 26 - 27)

เสนอทัศนะว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์สองทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันอยู่กับการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือ การสนับสนุนและความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ โดยทั่วไปแล้วงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายครอบคลุมงาน ดังต่อไปนี้คือ

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. ด้านการให้บริการแก่ชุมชน
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

จากกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังกล่าว พิจารณาเห็นว่าส่วนใหญ่สอดคล้องและคล้ายคลึงกับขอบข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

ทั้ง 5 ด้าน และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนปฏิบัติประเพณีศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน ในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงยึดตามขอบข่ายงานทั้ง 5 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดเนื้อหาสาระตามลำดับดังนี้คือ

✓ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่จำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับมวลชน มีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของสถาบันอื่น ๆ เพราะเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิด และนิสัยใจคอให้แก่เด็กอันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้น การดำเนินกิจการใด ๆ ของโรงเรียนจะต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน จะต้องบอกกล่าวให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนได้กระทำ ผู้ปกครองที่ไม่รู้ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียน อาจไม่เห็นด้วยและไม่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งบางครั้งอาจแสดงตัวต่อต้านการกระทำของโรงเรียนอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น トラบาคที่โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนอยู่ การประชาสัมพันธ์จึงถือเป็นความสำคัญที่ทางโรงเรียนจะต้องวางแผนดำเนินการบอกกล่าวแถลงข้อเท็จจริง ความก้าวหน้าหรือกิจการต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ประชาชนร่วมมือร่วมกิจกรรมด้วยแล้ว ยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีงาม นำศรัทธาเลื่อมใสมาสู่สถาบันโดยตรงอีกด้วย (สุภรณ์ ศรีพิพล และคนอื่น ๆ. 2526 : 267)

กู๊ด (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2526 : 109 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973 : 430) บันทึกว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นทางการเพื่อปรับปรุงสัมพันธภาพของโรงเรียนที่มีอยู่ภายในชุมชน การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการของสถาบันที่มีแผนและการกระทำอย่างต่อเนื่องอันที่จะสร้างหรือก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและ

กัน อันเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดีมีความมุ่งหมาย โดยอยู่บนพื้นฐานของความจริงและมีประชาคมดีเป็นแนวบรรทัดฐานสำหรับวินัย

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น มีผู้เสนอแนวคิดไว้หลายแนวคิดด้วยกัน ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์และอยู่ถาวรลักษณะที่จะจัดทำได้อีกคือ กินเดรด (สุพิชญา ชีระกุล. 2525 : 50 - 51 ; อ้างอิงมาจาก Kindred. 1957 : 76 - 83) ที่ได้เสนอแนะออกมาในรูปของการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (Public Realations for School) ได้ดังนี้

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ (Integrity) คือต้องทำอย่างตรงไปตรงมา เชื่อถือได้
2. ต้องดำเนินการด้วยความต่อเนื่อง (Continuity) คือจะต้องทำต่อเนื่องกันตลอดเวลาและตลอดไป
3. ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมงานทุกด้าน (Coverage) มิใช่ทำเพียงเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น
4. ต้องดำเนินการด้วยความเรียบง่าย (Simplicity) โดยใช้ภาษาและวิธีการที่ง่ายแก่การเข้าใจ
5. ต้องดำเนินการด้วยวิธีการเสริมสร้าง (Constructiveness) คือให้ออกมาในรูปของการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน
6. ต้องดำเนินการโดยรู้จักปรับตัวเข้าหากัน (Adapatability) คือจะต้องปรับทุกสิ่งทุกอย่างให้เข้ากับสภาพของชุมชนให้ได้
7. ต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่น (Flexibility) คือทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์จะต้องยืดหยุ่นได้

นอกจากนี้บทบาทของกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ ของนักเรียน สามารถใช้เป็นสื่อที่ดีในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการเรียนดีของนักเรียนจนมีชื่อประกาศในการแข่งขันทางวิชาการดีเด่นของนักเรียน ข่าวการเล่นกีฬาเก่ง มีความสุขในการเล่นการเชียร์ หรือวงดนตรีของโรงเรียน เป็นต้น และสิ่งที่โรงเรียนควรนำมาพิจารณาในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ

1. การแข่งขันและการประกวด เช่น การแข่งขันกีฬาและกรีฑา การได้วาที่ การอภิปราย การประกวดทางศิลปะและการแสดงงานฝีมือต่าง ๆ ของนักเรียน
2. การแสดงละครและดนตรี
3. งานสังคม เช่น การร่วางและการเพื่อนำประกอบงาน
4. การออกวารสารของนักเรียน
5. สโมสรหรือชุมชนต่าง ๆ ของนักเรียน
6. สภานักเรียน
7. การประชุมนักเรียน
8. การทัศนจร
9. พิธีรับประกาศนียบัตร

ข้อควรคำนึงคือ กิจกรรมทั้ง 9 ประการ ไม่ควรเป็นกิจกรรมที่บีบบังคับหรือขอเงิน มาบำรุงโรงเรียน แต่มุ่งในด้านประชาสัมพันธ์จึงจะได้ผล การจัดกิจกรรมใด ๆ โดยมุ่งหา เงินบำรุงโรงเรียนเพียงอย่างเดียว จะทำให้คนขาดและเกลียดโรงเรียนมากกว่าจะรัก โรงเรียน

✓การให้บริการแก่ชุมชน

✓ ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีกำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ความเข้าใจในงานบางอย่าง เช่น งานที่เกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ จัดว่าเป็นสิ่งจำเป็น ต่อการดำรงชีพของประชาชนและการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง แต่สภาพความเป็นอยู่ของประชากร ส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชุมชนบทที่ได้รับการศึกษาและมีโอกาสได้รับการศึกษายังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ผลที่คาดมาอาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะ ประเทศที่เจริญแล้วย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชากรที่ได้รับการศึกษา มีความรอบรู้ มีความ สามารถเป็นสำคัญ โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งกระจายอยู่ทุกพื้นที่ของประเทศจึงเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะทำหน้าที่บริการการศึกษาเพิ่มเติมและอื่น ๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยอาจจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 312) ซึ่งแจ้งว่าการที่โรงเรียนต้องให้บริการแก่ชุมชนก็เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาการและเทคโนโลยีให้กับประชาชนในท้องถิ่นห่างไกล
2. เพื่อสร้างโอกาสบริการด้านการศึกษาแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง
3. เพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาของท้องถิ่นได้นอกเหนือไปจากการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในเกณฑ์บังคับแต่เพียงอย่างเดียว

วรรณิ เหล่าสุนทร (2525 : 35) กล่าวถึงการทำบริการแก่ชุมชน โดยแยกกล่าวถึงแต่ละประเภท ดังนี้

1. ในระบบโรงเรียน

เกี่ยวกับสถานที่ โรงเรียนควรเอื้อเพื่อแก่ชุมชนมาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนห้องสมุด โรงฝึกงาน หอประชุม สนามกีฬา และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อทำกิจกรรมด้านความรู้ทางวิชาการ และกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเองทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวม

2. นอกโรงเรียน

โรงเรียนควรจัดโครงการที่อาจจะจัดเพื่อบริการประชาชนในชุมชน ได้แก่

2.1 โครงการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ เช่น การจัดห้องสมุดของโรงเรียน ให้บริการประชาชน การสอนหนังสือให้แก่ผู้ใหญ่ในโครงการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการ อนามัย ในรูปของการบรรยาย อภิปราย ตามความเหมาะสม

2.2 โครงการส่งเสริมวิชาชีพ อาจจะใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ

2.3 โครงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.4 ใช้โรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

2.5 จัดการพบปะระหว่างครูและผู้ปกครอง เนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจอันดี

2.6 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ อาจจะใช้สถานที่ของโรงเรียน รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หรืออุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา

การให้บริการด้านการศึกษแก่ชุมชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2523 : 223) เสนอแนะว่า เนื้อหาสาระที่จะต้องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละชุมชน แต่โดยทั่วไปควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระดังนี้

1. ด้านสามัญหรือความรู้พื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ด้านหนังสือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความหมายและแสวงหาความรู้ทั่วไป
- ✓ 2. ด้านการปรับปรุงความเป็นอยู่ในครอบครัว ได้แก่ ความรู้ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาชีวิตครอบครัว เช่น ความรู้ความสามารถในเรื่องสุขภาพอนามัยและโภชนาการ การจัดและตกแต่งบ้าน การซ่อมแซมปรับปรุงบ้านและเครื่องใช้ต่าง ๆ การเลี้ยงเด็ก การวางแผนครอบครัว
3. ด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวกับกิจการของชุมชนและสถาบันสังคมต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ที่จะช่วยปรับปรุงและส่งเสริมชุมชนให้ดีขึ้น เช่น การปกครองท้องถิ่น การสหกรณ์ โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน
- ✓ 4. ด้านอาชีพ ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของชุมชน
5. ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีต่าง ๆ ให้รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชุมชน จนเกิดความหวงแหนและช่วยกันบำรุงรักษาให้คงอยู่ตลอดไป

✓ สุภรณ์ ศรีพิพล (2526 : 103 - 104) ได้เสนอแนวทางการบริการชุมชนไว้ดังนี้

1. การบริการแก่ชุมชน โดยการเผยแพร่ความรู้ทั้งวิชาชีพและวิชาการแก่ชุมชน ทำการฝึกอบรม จัดหาวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในด้านเศรษฐกิจ อาชีพ การเมือง สาธารณสุข วัฒนธรรม เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้สูงขึ้น
2. การจัดโปรแกรมการศึกษาเพื่อประชาชนโดยประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนดำเนินการเอง จัดสอนหลักสูตรอาชีพ ระยะสั้นแบบห้องเรียนหรือแบบกลุ่มสนใจ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ
3. ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือการพัฒนาชุมชน จัดทำโครงการให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ตลอดจนเข้าร่วมในโครงการพัฒนาเหล่านั้น

4. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนจะต้องหาวิธีนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ร่วมดำเนินกิจกรรม แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในการจัดโรงเรียน และโรงเรียนจะต้องส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพและบริการต่าง ๆ แก่ประชาชนเช่นกัน

5. การเป็นแบบอย่างที่ดีในชุมชน โรงเรียนมีหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชน ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม โรงเรียนจึงจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในชุมชน สมาชิกของโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบประเพณีอันดีงาม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน

สังค มิตกิตติ (2525 : 3 - 4) และนิยม รอดเนียม (2530 : 5) ได้จำแนกกิจกรรมการบริการแก่ชุมชนไว้ให้ใกล้เคียงกัน 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านโภชนาการและอนามัย ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

อุดม ปัญญา (2528 : 3) ได้จำแนกกิจกรรมการบริการชุมชนออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ด้านวัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปรับปรุงระบบนิเวศ ด้านนันทนาการ ด้านการเผยแพร่ข่าวสาร และด้านส่งเสริมความมั่นคงของชาติ และสวัสดิภาพกันท้องถิ่น

ภักตพร ศักดิ์สูง (2536 : 9) ได้จำแนกการบริการชุมชนออกเป็น 6 ด้าน คือ การบริการข่าวสาร การบริการสุขภาพอนามัย การบริการนันทนาการ การบริการอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การบริการด้านวิชาการ การบริการด้านส่งเสริมอาชีพ

การร่วมกิจกรรมของชุมชน

เมื่อพิจารณาปัญหาสังคมในปัจจุบัน การแตกแยกสามัคคีในหมู่เหล่าเป็นขบวนการ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมานับการ สภาพการณ์ของแต่ละชุมชนยังมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด การปฏิบัติและการให้ความร่วมมืออยู่มาก จึงก่อให้เกิดปัญหาการพัฒนาไม่คล่องตัว

ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญของชุมชน หากโรงเรียนใด ชุมชนใด ขาดการให้ความร่วมมือกันด้วยดีแล้ว ย่อมจะเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงในอันที่จะพัฒนาโรงเรียนนั้นให้เจริญพัฒนาขึ้นได้ ดังนั้นโรงเรียนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นแหล่งที่มีสิ่งต่าง ๆ หลากอย่างที่ชุมชนไม่มี จึงควรให้ความร่วมมือกับชุมชนในทุกวิถีทาง โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะจัดในรูปของกิจกรรมที่ดำเนินการโดยแรงจูงใจและต่อเนื่องกัน เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานความสัมพันธ์กับชุมชน พัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ตลอดจนการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 308)

ชวน หลีกภัย (2527 : 22) นายกรัฐมนตรีเมื่อสมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ในตำบลหนึ่งจะมีโรงเรียนประถมศึกษาถึง 5 โรงเรียน และทุก ๆ หมู่บ้านจะมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน เรามีบุคลากรที่มีความสามารถและมีความรู้กระจายอยู่ตามท้องถื่นมากกว่าส่วนราชการอื่น ดังนั้นถ้าได้ใช้ทรัพยากรทั้งอาคารสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และบุคลากรที่มีอยู่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน มั่นใจว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะทำให้การพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 301) ได้ให้ความหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนว่า หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้

สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนควรจะดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนเห็นว่าโรงเรียนสามารถเป็นที่ปรึกษาและให้ความรู้ช่วยเหลือแก่ชุมชนได้
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยมีโรงเรียนเป็นกำลังสำคัญ
4. เพื่อสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5. เพื่อให้ชุมชนมีเจตคติที่ดีและร่วมมือกับแนวนโยบายของโรงเรียน
6. เพื่อพัฒนาและทำความเข้าใจให้เกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม
7. เพื่อระดมสรรพกำลังทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้เป็นประโยชน์คุ้มค่า

การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือที่ ปรีชา คัมภีรภรณ์ และดิลก พัฒพิชัยโชติ (2528 : 663) เรียกว่ากิจกรรมที่นำโรงเรียนออกสู่ชุมชนนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน
2. การจัดสัปดาห์แห่งการทำความสะอาดในชุมชน
3. งานเกษตรชุมชน โดยให้นักเรียนปลูกพืชผักสวนครัวที่บ้านของนักเรียนทุกคน ทุกครอบครัว โดยครูมีหน้าที่รับผิดชอบออกไปตรวจให้คำแนะนำตามบ้านของนักเรียน
4. การพัฒนาที่อยู่อาศัย การนำนักเรียนออกไปฝึกงานที่บ้านของประชาชน ตัวอย่างในชุมชนสำหรับการเรียนวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
5. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีงานบุญของชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ ตามที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525 : 271) ได้กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนว่า สามารถกระทำได้ด้วยการติดต่อหรือร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น การพบปะผู้นำของท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ปกครองของท้องถิ่น สถานที่สาธารณะประโยชน์ เช่น วัด สมาคม สโมสร กลุ่มปฏิบัติการเพื่อสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งการร่วมในการรณรงค์ต่าง ๆ เช่น การทำความสะอาด การพินาศหนู เป็นต้น ตลอดจนการจัดงานหรือร่วมจัดงาน เช่น นิทรรศการ งานแสดง งานฉลอง และงานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 302) ได้รวบรวมกิจกรรมการเข้าร่วมกับชุมชนไว้เป็นหมวดหมู่ โดยย้ำว่าการจัดควรจะดำเนินการไปให้เหมาะสมกับสถานการณ์ กิจกรรมดังกล่าวมีดังนี้

1. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนและจากสภาพที่เป็นจริง วัดจะเป็นศูนย์รวมใจของชุมชนแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนจึง

ควรให้ความร่วมมือกับทางวัด ตลอดจนหน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้นว่า ทอดกฐิน การจัด งานประจำปี การร่วมมือกันปลูกต้นไม้ เป็นต้น

2. กิจกรรมพัฒนาชุมชน นำความเจริญมาสู่หมู่บ้านของตน โรงเรียนสามารถนำ ความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้นว่า การประกอบ อาชีพด้านการเกษตร หัตถศึกษา กิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลสะท้อนให้ประชาชนให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือเมื่อโรงเรียนต้องการ

3. กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมือง เช่น งานสงกรานต์ การแข่งเรือ งานลอยกระทง งานอุปสมบทสามเณรหมู่ งานศพ โรงเรียนควรเข้ามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เป็นต้นว่า การเข้าร่วมขบวนแห่ ร่วมประกวด ร่วมประดิษฐ์หรือจัดดอกไม้

4. กิจกรรมกีฬาในชุมชน กิจกรรมนี้จะเสริมสร้างพลังสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้ดี เช่น ตะกร้อ ฟุตบอล สามารถดึงคนหนุ่มสาวและเด็กให้ใช้เวลาว่างเชิงแรง สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อันเป็นส่วนเสริมสร้างกำลังสำคัญของชาติในภายหน้า

5. กิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และประเพณี

6. กิจกรรมสุขภาพอนามัย ทางโรงเรียนและเจ้าหน้าที่อนามัย สามารถประสาน งานให้ความร่วมมือกันกับชุมชนในเรื่องการบริการ ให้คำแนะนำและตรวจรักษา

7. กิจกรรมบริการ โรงเรียนควรจะให้ความเอื้อเฟื้อร่วมกับชุมชน เป็นต้นว่า การให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้หรือสนามโรงเรียนในการจัดงานบางอย่าง ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ โรงเรียน

บรรณาคม ภักดีพิพัฒน์ (2533 : 7) เสนอว่า การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เพื่อเป็นการร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น งานประเพณีต่าง ๆ การนันทนาการ การกีฬา เป็นต้น

การติดต่อและการร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนตนเองนี้ประชาชนจะมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน มีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นของประชาชนและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เมื่อมีความรู้สึกที่ดีต่อ โรงเรียน ก็ย่อมยินดีที่จะร่วมมือกับโรงเรียนทุกเมื่อในโอกาสต่อไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช. 2525 : 271)

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพเป็นที่พึงปรารถนาของชุมชนนั้น โรงเรียนจะต้องเลือกวิธีดำเนินการที่เหมาะสมทุกวิถีทางในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจนสามารถทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักรู้ในความรับผิดชอบตามบทบาทของตนต่อโรงเรียน นอกจากโรงเรียนจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงแล้ว ยังเป็นการกระทำที่สนองนโยบายรัฐบาลด้วย ดังที่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อดีต นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2529 ว่า "จะกระจายอำนาจและมอบอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา ในการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษามากยิ่งขึ้น" (ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และดิลก พัฒนพิชัยขัติ. 2528 : 170 - 173)

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระทำเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจจุดมุ่งหมาย การดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมจัดโรงเรียน โดยคิดว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เขามีบทบาทในการเสนอแนะการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น คือ กล่าวหาบทนิยามโรงเรียนอย่างจริงจังจนโรงเรียนได้ข้อมูลไปพิจารณาหาทางนำออกไปใช้ปรับปรุงการจัดโรงเรียนได้

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะกระทำได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 27)

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ชีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 120) เห็นว่า ควรจัดให้มีคณะกรรมการโรงเรียนขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนครูอาจารย์และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันทำงานและประชุมปรึกษารื้อกันเป็นระยะ ๆ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาความเป็นอยู่ของนักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การส่งเสริมการทำการบ้าน การทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การตกแต่งอาคารสถานที่ให้เหมาะสมและการพิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนที่คณะกรรมการเห็นสมควรพิจารณาร่วมกัน

✓ ชัมชัน (สมชาย สุขชาติ. 2524 : 26 - 27 ; อ้างอิงมาจาก Sumption. 1966 : 104 - 106) ได้ให้ความเห็นว่า โรงเรียนควรดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของชุมชนโดยสรุปดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องเสนอรายงานเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ
2. รับทราบข่าวความเคลื่อนไหวจากภายนอก
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องให้ความสนใจต่อการศึกษา
4. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วม ดูแล และจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการวางนโยบายและเป้าหมาย ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน
6. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน ศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรม

ในการจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียนนั้น โรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ เพื่อประชาชนจะได้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

✓ ซึ่งในการจัดการศึกษานั้น อาจกระทำได้ 3 ลักษณะ คือ (เสาวนีย์ เสนาส. 2529 : 46 - 47)

1. ให้การศึกษาแบบเก็บตก เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ
2. ให้การศึกษาแบบต่อเนื่อง เป็นการให้กฎหมายจากฐานเดิมให้รู้มากขึ้น สามารถก้าวหน้าทันความเจริญของโลก
3. ให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการสอนหรืออบรมระยะสั้น

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 27) ภารกิจในการดำเนินงานด้านนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรละเลย ทั้งนี้เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน ชุมชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของโรงเรียน นักเรียนเป็นบุตรหลานของสมาชิกในชุมชน ความนิยมในการส่งบุตรหลานเข้าสู่โรงเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนได้ นอกจากนี้ชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียนอยู่ด้วยหลายฝ่ายที่โรงเรียนสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจของโรงเรียน ประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี (ส่วสดี กาญจนสุวรรณ. 2529 : 249)

สำหรับทรัพยากรในชุมชนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นนั้นมีหลายประเภท โดยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ทรัพยากรมนุษย์
2. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้
3. ทรัพยากรสถาบัน ได้แก่ วัด สมาคม องค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน
4. ทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยี เช่น เครื่องจักร เครื่องยนต์

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรทั้งหลาย เพราะมนุษย์มีสติปัญญาสามารถคิดค้นทำสิ่งต่าง ๆ ได้ คือ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำของชุมชน กลุ่มศิษย์เก่า และกลุ่มหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สมาคม

กลุ่มผู้นำชุมชนเป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อโรงเรียนมากที่สุด เพราะสามารถร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนาได้ กลุ่มผู้นำชุมชนอาจแบ่งออกได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ คือ กลุ่มบุคคลที่สังคมยอมรับและสรรหาความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน บุคคลเหล่านี้ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา เช่น พระสงฆ์ หรือผู้มีอาวุโส ผู้มีฐานะดี ซึ่งอาจเป็นเกษตรกร พ่อค้า ข้าราชการ ลูกเสือชาวบ้าน นักการเมืองท้องถิ่น ขมรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ

2. กลุ่มผู้นำของทางราชการ ได้แก่ บุคคลที่ทางราชการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู และพัฒนากร

สมาคม ชมรมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานของทางราชการอื่น ๆ เช่น ไปรษณีย์ โรงพยาบาล โรงเรียนอาจสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน มีการพบปะทักทาย ปราศรัย กันตามความเหมาะสม
2. ให้บริการด้านอาคารสถานที่ เมื่อหน่วยงานนั้นประสงค์จะจัดทำกิจกรรมบางอย่าง
3. การดึงหน่วยงานอื่นเข้าสู่โรงเรียน เช่น การจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เยาวชน และสภาตำบล
4. การประสานงานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรม หรือให้บริการในโรงเรียนแก่นักเรียนและประชาชน เช่น การตรวจสุขภาพ การสาธิตทางเกษตร
5. ร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นหรือขอเชิญมา เช่น การร่วมแสดงนิทรรศการ แสดงละคร ฟ้อนรำ ดนตรี กีฬา โรงเรียนควรเข้าร่วมด้วยความยินดี
6. ช่วยสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานอื่น โดยอาศัยนักเรียน เช่น ช่วยส่งจดหมายส่งข่าวสาร หนังสือของหน่วยงานอื่นให้กับประชาชน (ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และดิลก พัฒนพิชัยโชติ. 2528 : 767 - 768)

ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรีเริ่มปฏิรูปการศึกษาในระดับประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2538 มีหน่วยงานในสังกัดระดับอำเภอ 7 สำนักงานประถมศึกษา ได้แก่ สบอ.เมือง สบอ.กบินทร์บุรี สบอ.ศรีมหาโพธิ์ สบอ.บ้านสร้าง สบอ.ประจันตคาม สบอ.ศรีมหาโพธิ์ สบอ.นาดี

หลักเกณฑ์ขนาดโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา มี 4 ขนาด ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดใหญ่มาก (ขนาด 1) จะต้องมียุทธศาสตร์ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป
2. โรงเรียนขนาดใหญ่ (ขนาด 2) มียุทธศาสตร์ตั้งแต่ 800 - 2,499 คน
3. โรงเรียนขนาดกลาง (ขนาด 3) มียุทธศาสตร์ตั้งแต่ 300 - 799 คน
4. โรงเรียนขนาดเล็ก (ขนาด 4) มียุทธศาสตร์ตั้งแต่ 100 - 299 คน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 สามารถขยายโรงเรียนได้ 35 โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2540 ขยายเพิ่มเป็น 172 โรงเรียน ดังตารางโรงเรียนเป้าหมายโครงการปฏิรูปการศึกษา สปจ.ปราจีนบุรี ดังนี้

ตาราง 1 โรงเรียนเป้าหมายโครงการปฏิรูปการศึกษา สปจ.ปราจีนบุรี

ที่	สปอ.	ปี 2539		ปี 2540		รวม
		ขนาด 3	ขนาด 4	ขนาด 3	ขนาด 4	
1	เมืองปราจีนบุรี	5	1	2	16	24
2	กบินทร์บุรี	11	4	5	46	66
3	ศรีมโหสถ	0	1	0	4	5
4	นาดี	5	1	3	15	24
5	บ้านสร้าง	1	1	1	8	11
6	ประจันตคาม	2	1	1	16	20
7	ศรีมหาโพธิ์	2	1	2	17	22

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนและครูเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การปฏิบัติงานจริงของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติน้อยทุกบทบาท ส่วนปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตาม

หน้าที่ คือ ความรู้เท่า ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร แต่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพของตน จึงปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เต็มที่

ดิลก พัฒน์วิชัยโชติ (2528 : 209) ศึกษากิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูใหญ่และครูมีความเห็นว่า โรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากหนึ่งกิจกรรม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ระดับปานกลางสี่กิจกรรม คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกรรมการศึกษากับศิษย์เก่าดีเด่น และระดับน้อยสามกิจกรรม คือ กิจกรรมเกี่ยวข้องกับสมาคมและมูลนิธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนศึกษา และกิจกรรมส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของครูใหญ่และครูเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนกิจกรรมการศึกษาและประชาชนมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง

โยธะกา แก้วปลั่ง (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนมากยากจนช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย กรรมการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ขาดประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จึงทำให้การติดต่อขอความช่วยเหลือไม่ได้ผล และประชาชนไม่มีเวลาดูต้องประกอบอาชีพ จึงช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย

ไพโรจน์ พรหมมีเนตร (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า กรรมการศึกษาให้คำปรึกษาแนะนำน้อย ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนและกรรมการศึกษาดูการประชาสัมพันธ์และมีวัสดุครุภัณฑ์ในการให้บริการไม่เพียงพอ

สุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ กรรมการศึกษา สี่ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ

หน่วยงานอื่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ตามทัศนะครูอาจารย์ กับกรรมการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สุนทร ขอบทาคี (2534 : บทคัดย่อ) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการศึกษาไว้ว่า แนะนำ เสนอแนะ แสวงหาความช่วยเหลือ และร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สฤษฎี มินพระ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย : แนวคิด ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในอนาคต พบว่าในส่วนของรัฐจะต้องผลักดันนโยบายการกระจายอำนาจให้เป็นจริงให้ได้ โดยกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปให้ประชาชนโดยตรงทุก ๆ ด้าน ให้สามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบ ได้ครูในนิติใหม่ มีกองทุนเพื่อการศึกษา มีหลักสูตรที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง

ประมาณ ตัณติกุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและการพัฒนาของชุมชนชนบท ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกลุ่มแกนกลาง ตั้งแต่ขั้นตอนการคิดค้นปัญหา และการจัดลำดับของปัญหา พร้อมทั้งขยายแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาไปยังชาวบ้านในชุมชน และในขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงาน กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านจะมีสมาชิกเข้าร่วมมาก ส่วนกิจกรรมที่ชาวบ้านยังไม่แน่ใจในวิธีการดำเนินการแก้ปัญหาจำนวนสมาชิกจะน้อย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความถี่ และระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์ของกลุ่ม

ศิริพร เสนาะโสตร์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องครูประชาสัมพันธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา เห็นว่าการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมทุกด้านและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความสำคัญของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

งานวิจัยต่างประเทศ

เอลคินส์ (Elkins. 1972 : 6026-A) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนและครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตตะวันตกตอนกลางของ US. ได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาวัยรุ่น และสร้างเสริมโปรแกรมสนับสนุนการของชุมชน
2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และการปกครองของชุมชน
3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อผลในการศึกษาของผู้เรียน
4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ที่อยู่อาศัยในบริเวณโรงเรียนที่ เขาปฏิบัติงานอยู่

ฮาคาเนน (Hakanen. 1975 : 6004-A) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในรัฐเซาท์ดาโคตา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครอง ยังขาดความรู้ที่เพียงพอ เกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียน และการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น
2. การขาดข้อมูล ข่าวสารและการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน
3. เครื่องมือที่ใช้ติดต่อไม่เพียงพอ มีข้อเสนอแนะให้แจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลาและความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

โซร์เบลโล (Sorbellio. 1978 : 598-A) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังตามทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ปกครองที่ไม่ใช่

นักเรียนประถมศึกษา โดยศึกษาในความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ 1. ด้านการบริหารทั่วไป 2. นักเรียน 3. อาคารสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก 4. หลักสูตร 5. ประชาสัมพันธ์ ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนในระดับต่ำ แนวคิดของทุกกลุ่มเสนอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือของโรงเรียน การจัดหลักสูตร การประเมินผลของครู ระเบียบวินัยโรงเรียน และเสนอให้บุคลากรทุกฝ่ายไม่ว่าผู้ปกครองให้มีส่วนในการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

ครูและครูใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ปกครองไม่ควรเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนในส่วนที่ผู้ปกครองยังไม่มีความรู้พอและไม่แน่ใจ ในกลุ่มที่เป็นผู้ตอบที่ไม่ใช่ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยที่ผู้ปกครองจะกระตือรือร้นและรับผิดชอบด้วย

เรย์ (Ray. 1980 : 492-A) ได้ศึกษาภารกิจของครูใหญ่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาที่ เขาคี ลาร์โรไลนา ซึ่งได้รับการเลือกสรรให้เป็นโรงเรียนชุมชน โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาธิการจังหวัด คณะกรรมการโรงเรียน ประธานผู้ปกครอง และร้อยละ 10 ของครูที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1. การคาดหวังบทบาทของครูใหญ่ที่เข้ากันได้อย่างสมเหตุสมผลกับกลุ่มที่แตกต่างกันในขอบเขตของการวางแผนโรงเรียน บุคลิกภาพของนักเรียน ภาวะผู้นำชุมชนและโรงเรียน และการจัดยานพาหนะโรงเรียน

2. เจตคติของครูใหญ่ในฐานะผู้อำนวยความสะดวกและเป็นบุคคลที่เอื้ออำนวยต่อการโปรแกรมการเรียนการสอนมากกว่ากิจกรรมร่วมกัน

3. ครูใหญ่จะต้องเกี่ยวข้องกับอิทธิพล อำนาจหน้าที่และการตัดสินใจตอนแรกของโรงเรียน

4. การรายงานของคณะกรรมการโรงเรียนมีอัตราความสัมพันธ์ที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด

5. ข้อมูลให้การสนับสนุนจากประชาชนมีผลต่อการสัมพันธ์กับนโยบายทางการศึกษา

6. ข้อมูลสะท้อนให้เห็นความต้องการของผู้ปกครอง ครูและครูใหญ่ต้องการกระจายอำนาจและอำนาจหน้าที่ยิ่งใหญ่ สำหรับครูใหญ่ควรเป็นอำนาจส่วนกลางของบุคคล องค์การ และการบริหาร

7. ความขัดแย้งอาจจะเกิดขึ้นสืบทอดไปแต่เขา เหล่านั้นก็หวังว่าคงจะเปลี่ยนแปลงได้ แต่อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังในการสร้างงานก็อุบัติขึ้นได้ และคงจะมีความผิดพลาดบ้าง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีอายุต่างกันมีบทบาทไม่แตกต่างกัน
2. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีระดับวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทไม่แตกต่างกัน
3. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีสถานภาพของกรรมการต่างกันมีบทบาทไม่แตกต่างกัน
4. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีบทบาทไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจ (Survey Study) โดยมุ่งศึกษาบทบาทของ
กรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัด
ปราจีนบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี แบ่งตามสถานภาพ 3 ประเภท ได้แก่
ข้าราชการในโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ จากโรงเรียนในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน
172 โรงเรียน (7 อำเภอ) รวมประชากร 2,412 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้เปิดเทียบปรับตารางของ เครซี่ และ
มอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 335 คน ซึ่งเลือกกลุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random
Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

2.1 จังหวัดปราจีนบุรีมี 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอ
กบินทร์บุรี อำเภอศรีมโหสถ อำเภอนาดี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอ

ศรียาพรทิ กำหนดพื้นที่เป้าหมายทุกอำเภอเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 จากอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดปราจีนบุรี กำหนดโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีโรงเรียนปฎิรูปขนาดกลาง จำนวน 40 โรงเรียน มีกรรมการโรงเรียน 560 คน โรงเรียนปฎิรูปขนาดเล็ก จำนวน 132 โรงเรียน มีกรรมการโรงเรียน 1,852 คน

2.3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างให้เป็นสัดส่วนกันเพื่อให้ได้จำนวนอย่างน้อย 335 คน ดังนั้นจะได้คณะกรรมการโรงเรียนขนาดกลาง 78 คน คณะกรรมการโรงเรียนขนาดเล็ก 258 คน รวม 336 คน

2.4 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามสภาพของคณะกรรมการโรงเรียน จะได้คณะกรรมการโรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน ดังนั้นจะได้คณะกรรมการโรงเรียนขนาดกลาง 13 โรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนขนาดเล็ก 43 โรงเรียน กระจายตามสัดส่วน จำนวนโรงเรียนปฎิรูปในแต่ละอำเภอ

2.5 ในแต่ละโรงเรียนตามข้อ 2.3 และข้อ 2.4 รวม 56 โรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการโรงเรียน 3 ประเภท ดังนี้

2.5.1	ข้าราชการในโรงเรียน	2 คน
2.5.2	ผู้ปกครอง	2 คน
2.5.3	ผู้ทรงคุณวุฒิ	2 คน

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	โรงเรียนปฎิรูปทั้งหมด ในจังหวัดปราจีนบุรี			จำนวนโรงเรียนปฎิรูป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก	รวม	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก	รวม	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก	รวม
1. สบอ.เมือง	7	17	24	2	6	8	12	36	48
2. สบอ.กบินทร์บุรี	16	50	66	5	16	21	30	96	126
3. สบอ.ศรีมโหสถ	-	5	5	-	1	1	-	6	6
4. สบอ.นาดี	8	16	24	3	5	8	18	30	48
5. สบอ.บ้านสร้าง	2	9	11	1	3	4	6	18	24
6. สบอ.ประจันตคาม	3	17	20	1	6	7	6	36	42
7. สบอ.ศรีมหาโพธิ์	4	18	22	1	6	7	6	36	42
รวม	40	132	172	13	43	56	78	258	336

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยวิธีการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างแบบสอบถาม
2. ร่างแบบสอบถามให้ได้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน คือ

- ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- ด้านการให้บริการแก่ชุมชน
- ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน
- ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
- ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา เนื้อหา และจัดหมวดหมู่ข้อความมาให้กระทัดรัด เข้าใจง่าย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ประเมินผลงานทางวิชาการและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงและเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อให้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม^กกรรมการโรงเรียน^กปฏิรูปประถมศึกษาเกี่ยวกับทัศนะในงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ว่าได้ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้กรรมการโรงเรียนแสดงทัศนะเกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในกิจกรรมทั้ง 5 ด้านนั้นด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารโรงเรียนนิรूपประถมศึกษาตอบแบบสอบถาม
2. ขอหนังสือขอความร่วมมือจากหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดปราจีนบุรี และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารโรงเรียนนิรूपประถมศึกษาเลือกคณะกรรมการโรงเรียนตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542 และขอให้ส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2542 โดยผู้วิจัยไปเก็บเองภายในเวลาที่กำหนด และมีโรงเรียนนิรूपประถมศึกษาที่ส่งไม่ตามกำหนด ผู้วิจัยตามเก็บที่โรงเรียน
3. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ต่อไป

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วนำมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ นำมาแจกแจงเป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบให้คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยดำเนินการดังนี้

1. หาคูณภาพของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient Alpha) ของ Cronbach
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่างคำนวณค่าความถี่และร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา ตามทักษะของคณะกรรมการโรงเรียนในกิจกรรม 5 ด้านโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test และหากมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistic Pachege For Social Science - PC⁺)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
t	แทน	ค่า t ที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่า F ที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
*	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน เรียงตามลำดับดังนี้
- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
 - ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน
 - ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การแปลความหมายของค่าคะแนน

ความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

แบ่งระดับปฏิบัติออกเป็น 4 ระดับ

- 0.01 - 1.00 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติ
- 1.01 - 2.00 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- 2.01 - 3.00 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 3.01 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่เป็น กรรมการ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
1.1 ต่ำกว่า 35 ปี	19	5.66
1.2 อายุ 35 - 45 ปี	180	53.57
1.3 อายุ 46 ปีขึ้นไป	137	40.77
รวม	336	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ระดับประถมศึกษา	106	31.55
2.2 ระดับมัธยมศึกษา	81	24.11
2.3 ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา	149	44.34
รวม	336	100.00
3. สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน		
3.1 จำราชการในโรงเรียน	112	33.33
3.2 ผู้ปกครอง	112	33.33
3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ	112	33.33
รวม	336	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
4. ขนาดของโรงเรียนที่เป็นกรรมการ		
4.1 โรงเรียนขนาดกลาง	78	23.31
4.2 โรงเรียนขนาดเล็ก	258	76.79
รวม	336	100.00

จากตาราง 3 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 336 คน มีรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวสรุปได้ดังนี้ อายุต่ำกว่า 35 ปี คิดเป็นจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.66 อายุระหว่าง 35 - 45 ปี คิดเป็นจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 อายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 40.77

วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 31.55 วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 24.11 วุฒิการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 44.34

สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน เป็นข้าราชการในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเท่ากันคือ 112 คน คิดเป็นร้อยละอย่างละ 33.33

ขนาดโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เป็นกรรมการโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.21 และกรรมการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 76.79

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ใน 5 ด้าน คือ ในด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน

บทบาท	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.03	0.48	มาก
2. ด้านการให้บริการชุมชน	2.83	0.51	ปานกลาง
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.06	0.48	มาก
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.92	0.50	ปานกลาง
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	2.90	0.52	ปานกลาง
รวม	2.94	0.43	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีบทบาทที่ได้รับปฏิบัติ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านการร่วมกิจกรรมของ ชุมชน ปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.03, 3.06$ ตามลำดับ) ส่วนด้านการให้บริการชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่น ปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83, 2.90$ และ 2.92 ตามลำดับ)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประณศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในด้านการปฏิรูปประณศึกษา	3.04	0.62	มาก
2. รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนและนักเรียน เช่น รายงานโครงการโรงเรียนสีขาว รายงานผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียน	3.17	0.68	มาก
3. จัดครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนไว้คอยต้อนรับ และบริการผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนที่มาติดต่อกับโรงเรียน	3.22	0.72	มาก
4. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้แก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น	3.01	0.66	มาก
5. ร่วมพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพิเศษนอกเวลาเรียนของนักเรียน เช่น กิจกรรมดนตรี กีฬา เกษตร	3.03	0.71	มาก
6. ร่วมกับคณะกรรมการออกเยี่ยมเยียนนักเรียน ผู้ปกครอง หรือประชาชนในชุมชน	2.76	0.68	ปานกลาง
7. ขอความร่วมมือกับชุมชนในการขอใช้สถานที่เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ได้แก่ วัด สภาดำบล ร้านค้า	2.94	0.69	ปานกลาง
รวม	3.03	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีบทบาทที่ได้ปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยรวมปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติในระดับมาก 5 ข้อ ($\bar{X} = 3.01 - 3.22$) นอกนั้นปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76 - 2.94$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนไว้คอยต้อนรับและบริการผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนที่มาติดต่อกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.22$) รองลงมาคือ รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนและนักเรียน เช่น รายงานโครงการโรงเรียนสีขาว รายงานผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 3.17$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ด้านการให้บริการแก่ชุมชน

การให้บริการแก่ชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. หาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนในการจัดกิจกรรมแก้ปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน	2.86	0.65	ปานกลาง
2. เผยแพร่เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ความรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน	2.68	0.71	ปานกลาง
3. เสนอแนะให้โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น ความรู้ด้านอาชีพ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม	2.81	0.71	ปานกลาง
4. ให้โรงเรียนได้บริการชุมชนด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ของโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	3.25	0.66	มาก
5. สนับสนุนให้โรงเรียนจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมบันเทิง	2.95	0.70	ปานกลาง
6. สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดสอน หรือให้บริการสถานที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	2.75	0.97	ปานกลาง
7. สนับสนุนจัดตั้ง คูแล ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร่วมกับประชาชน	2.60	0.87	ปานกลาง
8. เสนอแนะให้โรงเรียนจัดนิทรรศการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ	2.83	0.71	ปานกลาง
9. สนับสนุนเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน	2.63	0.83	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การให้บริการแก่ชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
10. ส่งเสริมสนับสนุนจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน บริการนักเรียนและชุมชน	2.95	0.74	ปานกลาง
รวม	2.83	0.51	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีบทบาทที่ได้ปฏิบัติด้านการให้บริการแก่ชุมชน โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติในระดับมาก 1 ข้อ ($\bar{X} = 3.25$) นอกนั้นปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60 - 2.95$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ำให้โรงเรียนได้รับการชุมชนด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.25$) รองลงมาคือ ส่งเสริมสนับสนุนจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบริการนักเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 2.95$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

การร่วมกิจกรรมของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ร่วมสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชนและชุมชน	2.78	0.70	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชนในการวางแผนพัฒนาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน	2.93	0.70	ปานกลาง
3. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในการให้บริการและเป็นที่ปรึกษากับกลุ่มหรือชมรมของชุมชน เช่น เป็นที่ปรึกษากลุ่มแม่บ้าน	2.84	0.77	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์ เช่น การพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันโรคและการกำจัดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในชุมชน	3.16	0.61	มาก
5. ร่วมกับคณะครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น บวชเณรฤดูร้อน ร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ	3.35	0.66	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีในชุมชนสม่ำเสมอทุกเทศกาล	3.33	0.65	มาก
7. เสนอแนะให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนในชุมชนจัดขึ้น เช่น กีฬาประชาชน โครงการลานวัด ลานใจ ลานกีฬา	3.19	0.66	มาก
8. มีส่วนร่วมในการวางมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชน เช่น ตำรวจบ้าน อปป. ทสพช.	2.93	0.78	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

การร่วมกิจกรรมของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
9. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมเป็นกรรมการที่เป็นองค์กรของชุมชนซึ่งไม่ติดต่อระเบียบราชการ เช่น กรรมการหมู่บ้าน กรรมการวัด	2.99	0.75	ปานกลาง
รวม	3.06	0.48	มาก

จากตาราง 7 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีบทบาทที่ได้ปฏิบัติด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยรวมปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติในระดับมาก 4 ข้อ ($\bar{X} = 3.16 - 3.35$) นอกนั้นปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78 - 2.99$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร่วมกับคณะครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น บวชเณรฤดูร้อน ร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีในชุมชนสม่ำเสมอทุกเทศกาล ($\bar{X} = 3.33$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ทำการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คน พืช สัตว์ในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนา และ จัดการศึกษาของโรงเรียน	2.78	0.72	ปานกลาง
2. แนะนำ ประธานงานติดต่อเชิญครูภูมิปัญญาไทย หรือ ผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ ครู และนักเรียน	2.79	0.79	ปานกลาง
3. เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน	2.85	0.76	ปานกลาง
4. เสนอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นตัวอย่างในการ พัฒนา โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน เช่น ทำ แปลงสาธิตการเกษตร บ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ปลุกผลไม้	2.84	0.78	ปานกลาง
5. แสวงหาความร่วมมือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ จากชุมชนเพื่อนำมาสนับสนุนการจัด กิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน	3.00	0.66	ปานกลาง
6. ร่วมกับประชาชนเป็นเกียรติในงานพิธีการของ โรงเรียน เช่น งานวันเปิดภาคเรียน งานมอบ ประกาศนียบัตร ให้ทุนการศึกษา	3.19	0.64	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
7. เสนอแนะและประสานงานให้นักเรียนที่มีปัญหาได้รับความช่วยเหลือ เช่น ขาดแคลนอาหารกลางวัน เสื้อผ้า ตลอดจนเครื่องเขียนการเรียน	3.22	0.66	มาก
8. ขอความร่วมมือในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู มูลนิธิเพื่อการศึกษา กองทุน ชุมนุมศิษย์เก่าเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน	2.70	0.83	ปานกลาง
9. ให้การสนับสนุนหรือเชิญชวนให้กลุ่มบุคคลในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน	2.87	0.72	ปานกลาง
10. ร่วมมือกับครูเพื่อหาวิธีการให้ผู้ปกครองสนใจและดูแลนักเรียนให้ทำงานตามที่ครูมอบหมาย	2.96	0.70	ปานกลาง
รวม	2.92	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีบทบาทที่ได้ปฏิบัติด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติในระดับมาก 2 ข้อ ($\bar{X} = 3.19 - 3.22$) นอกนั้น ปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70 - 3.00$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เสนอแนะและประสานงานให้นักเรียนที่มีปัญหาได้รับความช่วยเหลือ เช่น ขาดแคลนอาหารกลางวัน เสื้อผ้า ตลอดจนเครื่องเขียนการเรียน ($\bar{X} = 3.22$) รองลงมาคือ ร่วมกับประชาชนเป็นเกียรติในงานพิธีการของโรงเรียน เช่น งานวันปิดภาคเรียน งานมอบประกาศนียบัตร ให้ทุนการศึกษา ($\bar{X} = 3.19$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารแก่ประชาชนในชุมชน เช่น โครงการสวดโลนสายสัมพันธ์	2.48	0.85	ปานกลาง
2. ประสานงานให้โรงเรียนร่วมมือกับประชาชน องค์กรเอกชน มูลนิธิ สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น ฝายน้ำล้น อ่างเก็บน้ำ ถนน สนามกีฬา ให้แก่โรงเรียนและชุมชน	2.74	0.77	ปานกลาง
3. จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลาง และร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม ได้แก่ งานพิธีการต่าง ๆ งานกีฬา	3.07	0.69	มาก
4. ประสานงานให้โรงเรียนและวัดเป็นหน่วยงานฟื้นฟูรักษาวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น	3.05	0.68	มาก
5. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม เช่น อยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ เลี้ยงอาหารครูเกษียณอายุ การจัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน	3.17	0.69	มาก
6. จัดให้มีตัวแทนประชาชนในคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมกับผู้บริหารและกรรมการกลุ่มในกลุ่มโรงเรียน ร่วมประชุม ปรึกษา ประสานงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน	2.93	0.75	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
7. ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสนิทสนมและสามัคคี ให้เกิดขึ้นระหว่างครู ประชาชนในชุมชนและ องค์กร หน่วยงานอื่น ๆ เช่น จัดทัศนศึกษาชุมชน ศิษย์เก่า	2.83	0.79	ปานกลาง
รวม	2.90	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษามีบทบาทที่ได้ปฏิบัติ
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 2.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติในระดับมาก 3 ข้อ ($\bar{X} = 3.05 - 3.17$) นอกนั้นปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.48 - 2.93$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม เช่น อยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ
เลี้ยวอำลาครูเกษียณอายุ การจัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน ($\bar{X} = 3.17$)
รองลงมาคือ จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม ได้แก่
งานพิธีการต่าง ๆ งานกีฬา ($\bar{X} = 3.07$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ และขนาดโรงเรียน

3.1 เปรียบเทียบตามอายุ เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 คณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา ที่มีอายุต่างกันมีบทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 10 - 13

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้าน

บทบาท	ต่ำกว่า 35 ปี N = 19		35 - 45 ปี N = 180		46 ปีขึ้นไป N = 137	
	$\bar{X}$	S.D.	X	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	2.82	0.67	3.01	0.48	3.08	0.44
2. ด้านการให้บริการชุมชน	2.69	0.67	2.80	0.53	2.89	0.45
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	2.91	0.55	3.02	0.49	3.12	0.45
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.71	0.70	2.90	0.50	2.98	0.46
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	2.59	0.67	2.89	0.51	2.95	0.50
รวม	2.75	0.61	2.92	0.44	3.00	0.38

จากตาราง 10 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมากกว่าคณะกรรมการที่มีอายุ 35 - 45 ปี และต่ำกว่า 35 ปี ($\bar{X} = 3.00, 2.92$ และ 2.75 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติมากกว่าคณะกรรมการที่มีอายุ 35 - 45 ปี และต่ำกว่า 35 ปี ในทุกด้าน

จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดสอบหาค่าสำคัญทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา
เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้าน

บทบาท	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.26	0.63	2.82
	ภายในกลุ่ม	333	74.37	0.22	
	รวม	335	75.63		
2. ด้านการให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.96	0.48	1.87
	ภายในกลุ่ม	333	85.30	0.26	
	รวม	335	86.26		
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.10	0.55	2.40
	ภายในกลุ่ม	333	76.09	0.23	
	รวม	335	77.19		
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.38	0.69	2.82
	ภายในกลุ่ม	333	81.45	0.24	
	รวม	335	82.83		

ตาราง 11 (ต่อ)

บทบาท	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	2.10	1.05	3.92*
	ภายในกลุ่ม	333	88.97	0.27	
	รวม	335	91.07		
* รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	0.62	3.34*
	ภายในกลุ่ม	333	61.84	0.19	
	รวม	335	63.08		

จากตาราง 11 พบว่า บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนผู้รู้ประสบการณ์ศึกษา
โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ.05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อให้ทราบว่ามีรายใด
บ้างที่แตกต่างกัน จึงนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของนิวแมนคูลส์
ดังตาราง 12 - 13

ตาราง 12 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
จำแนกตามอายุโดยรวม

อายุ				
		ต่ำกว่า 35 ปี	อายุ 35 - 45 ปี	อายุ 46 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.75	2.92	3.00
ต่ำกว่า 35 ปี	2.75	—	0.17	0.25*
อายุ 35 - 45 ปี	2.92	—	—	0.08
อายุ 46 ปีขึ้นไป	3.00	—	—	—

จากตาราง 12 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป
กับอายุต่ำกว่า 35 ปี มีบทบาทโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกนั้น
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถมศึกษา
จำแนกตามอายุ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 35 ปี	อายุ 35 - 45 ปี	อายุ 46 ปีขึ้นไป
		2.59	2.89	2.95
ต่ำกว่า 35 ปี	2.59	—	0.30*	0.36*
อายุ 35 - 45 ปี	2.89	—	—	0.06
อายุ 46 ปีขึ้นไป	2.95	—	—	—

จากตาราง 13 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป กับอายุต่ำกว่า 35 ปี และอายุ 35 - 45 ปี กับต่ำกว่า 35 ปี มีบทบาทด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาท เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 14 - 17

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

บทบาท	ประถมศึกษา N = 106		มัธยมศึกษา N = 81		สูงกว่ามัธยมศึกษา N = 149	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	2.89	0.53	3.07	0.44	3.10	0.43
2. ด้านการให้บริการชุมชน	2.75	0.54	2.89	0.50	2.86	0.48
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.00	0.51	3.09	0.44	3.07	0.48
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.82	0.55	2.99	0.47	2.95	0.46
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	2.83	0.59	2.98	0.45	2.90	0.50
รวม	2.85	0.49	3.00	0.38	2.97	0.41

จากตาราง 14 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมากกว่า คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.00, 2.97$ และ 2.85 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของบทบาทอยู่ในระดับมากกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา และประถมศึกษา เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนที่คณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยของบทบาทอยู่ในระดับมากกว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา

จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดสอบหาค่าสำคัญทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังปรากฏในตาราง 15

ตาราง 15 วิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

บทบาท	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.91	1.46	6.66**
	ภายในกลุ่ม	333	72.72	0.22	
	รวม	335	75.63		
2. ด้านการให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.07	0.53	2.09
	ภายในกลุ่ม	333	85.19	0.26	
	รวม	335	86.26		
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	0.96
	ภายในกลุ่ม	333	76.74	0.23	
	รวม	335	77.19		
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.66	0.83	3.40*
	ภายในกลุ่ม	333	81.17	0.24	
	รวม	335	82.83		

ตาราง 15 (ต่อ)

บทบาท	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	1.97
	ภายในกลุ่ม	333	90.01	0.27	
	รวม	335	91.07		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.20	0.60	3.22*
	ภายในกลุ่ม	333	61.88	0.19	
	รวม	335	63.08		

จากตาราง 15 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา มีบทบาทโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ามีรายคู่ใดแตกต่างกันบ้าง จึงได้นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ ดังตาราง 16 - 17

ตาราง 16 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวม

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับ ประถมศึกษา	สูงกว่าระดับ มัธยมศึกษา	ระดับ มัธยมศึกษา
		2.85	2.97	3.00
ระดับประถมศึกษา	2.85	—	0.12*	0.15*
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	2.97	—	—	0.03
ระดับมัธยมศึกษา	3.00	—	—	—

จากตาราง 16 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา กับระดับประถมศึกษา มีบทบาทโดยรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ

ตาราง 17 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
 งานตามวุฒิการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

วุฒิการศึกษา		ระดับ ประถมศึกษา	ระดับ มัธยมศึกษา	สูงกว่าระดับ มัธยมศึกษา
	$\bar{X}$	2.89	3.07	3.10
ระดับประถมศึกษา	2.89	—	0.18**	0.21**
ระดับมัธยมศึกษา	3.07	—	—	0.03
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3.10	—	—	—

จากตาราง 17 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษา กับระดับประถมศึกษา และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา กับระดับประถมศึกษา
 มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ

ตาราง 18 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถมศึกษา
จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับ ประถมศึกษา	สูงกว่าระดับ มัธยมศึกษา	ระดับ มัธยมศึกษา
		2.82	2.95	2.99
ระดับประถมศึกษา	2.82	—	0.13	0.17*
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	2.95	—	—	0.04
ระดับมัธยมศึกษา	2.99	—	—	—

จากตาราง 18 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา กับระดับประถมศึกษา มีบทบาทด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบตามสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน เป็นการทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 3 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน มีบทบาท เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ F ปรากฏในตาราง 19 - 20

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน

บทบาท	ข้าราชการ โรงเรียน N = 112		ผู้ปกครอง N = 112		ผู้ทรงคุณวุฒิ N = 112	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.09	0.44	2.95	0.53	3.04	0.44
2. ด้านการให้บริการชุมชน	2.88	0.48	2.81	0.59	2.80	0.44
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.09	0.48	3.02	0.54	3.06	0.41
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน	3.00	0.46	2.89	0.57	2.87	0.44
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนและหน่วยงานอื่น	2.95	0.52	2.88	0.61	2.87	0.42
รวม	3.00	0.42	2.90	0.51	2.92	0.35

จากตาราง 19 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่มีเป็น
ข้าราชการโรงเรียน มีบทบาทโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากกว่าคณะกรรมการ
ที่มีสถานภาพเป็นผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ

จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดสอบหาค่าสำคัญทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ดังปรากฏในตาราง 20

ตาราง 20 วิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการ
โรงเรียนโดยรวมและรายด้าน

บทบาท	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.15	0.57	2.56
	ภายในกลุ่ม	333	74.48	0.22	
	รวม	335	75.63		
2. ด้านการให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.47	0.24	0.92
	ภายในกลุ่ม	333	85.79	0.26	
	รวม	335	86.26		
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.56
	ภายในกลุ่ม	333	76.93	0.23	
	รวม	335	77.19		
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.03	0.51	2.10
	ภายในกลุ่ม	333	81.80	0.25	
	รวม	335	82.83		

ตาราง 20 (ต่อ)

บทบาท	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.43	0.22	0.80
	ภายในกลุ่ม	333	90.63	0.27	
	รวม	335	91.07		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.53	0.27	1.41
	ภายในกลุ่ม	333	62.55	0.19	
	รวม	335	63.08		

จากตาราง 20 พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา มีบทบาทโดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่เป็นการรวมโรงเรียนขนาดต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ t ปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เป็นการรวมและรายด้าน

บทบาท	โรงเรียน ขนาดกลาง N = 258		โรงเรียน ขนาดเล็ก N = 78		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	3.01	0.48	3.10	0.46	-1.50
2. ด้านการให้บริการชุมชน	2.83	0.50	2.82	0.54	0.20
3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	3.05	0.48	3.06	0.49	-0.52
4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.90	0.49	2.97	0.51	-1.08
5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น	2.87	0.52	2.98	0.54	-1.66
รวม	2.95	0.43	2.98	0.45	-0.93

จากตาราง 21 พบว่า บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
มีผู้ตอบมาจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35

ตาราง 22 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน</u>	
1. ควรนำเสนอข่าวสารข้อมูลและรายงานการศึกษาแก่ชุมชน	31
2. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และทำอย่างสม่ำเสมอ	12
3. ควรจัดตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ โดยคัดเลือกบุคคล มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตรงต่อเวลา และมีความอดทน	9
<u>ด้านการให้บริการชุมชน</u>	
1. โรงเรียนควรจัดอบรม หรือส่งครูอาจารย์เข้าอบรมวิชาชีพพิเศษ สาขาต่าง ๆ ไว้อำนวยความสะดวกแก่ชุมชน	32
2. โรงเรียนควรบริการสาธารณูปโภคแก่ชุมชนให้มากขึ้น	19
<u>ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน</u>	
1. โรงเรียนควรร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น	47
<u>ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน</u>	
1. ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนมากขึ้น	27

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น</u>	
1. โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปฏิบัติงานประสานสัมพันธ์กัน ใช้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน เชื่อถือได้ และเป็นปัจจุบัน	19
2. โรงเรียนควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หาทางป้องกัน และลดอบายมุข และยาเสพติด	11
3. ควรจัดทำเนียบศิษย์เก่า เพื่อจัดตั้งชุมชนศิษย์เก่าไว้พัฒนาโรงเรียน ร่วมกับกรรมการโรงเรียน	8

จากตาราง 22 พบว่า ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ใน 5 ด้าน คือ

ด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน โรงเรียนควรนำเสนอข่าวสารข้อมูล และรายงานการศึกษาแก่ชุมชน มีความถี่มากที่สุด

ด้านการให้บริการชุมชน โรงเรียนควรจัดอบรม หรือส่งครูอาจารย์เข้าอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ไว้ถ่ายทอดแก่ชุมชน มีความถี่มากที่สุด

ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน โรงเรียนควรร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น มีข้อเสนอแนะเดียว

ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนมากขึ้น มีข้อเสนอแนะเดียว

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปฏิบัติงานประสานสัมพันธ์กัน ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกัน เชื่อถือได้ และเป็นปัจจุบัน มีความถี่มากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน
 ปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี
 ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในจังหวัด
 ปราจีนบุรี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่
 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน
 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ
 หน่วยงานอื่น
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาในจังหวัด
 ปราจีนบุรี เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา
 สถานภาพของคณะกรรมการ ขนาดโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับ
 พัฒนาระสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
 ในจังหวัดปราจีนบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการ
 โรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 172 โรงเรียน
 รวมทั้งสิ้น 2,412 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากระชากร
ในข้อ 1 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 336 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษา
ของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ
วุฒิการศึกษา สถานภาพกรรมการและขนาดโรงเรียน โดยมีข้อคำถามเป็นแบบเติมชื่อโรงเรียน
และเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี มีลักษณะเป็น
มาตราส่วน (Rating Scale) 4 ระดับ โดยจำแนกบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป
ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ออกเป็น 5 ด้าน คือ
ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีจำนวน 7 ข้อ ด้านการบริการให้แก่ชุมชน มีจำนวน 10 ข้อ
ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีจำนวน 9 ข้อ ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
มีจำนวน 10 ข้อ และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มีจำนวน 7 ข้อ
รวมทั้งสิ้น 43 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังหัวหน้าหน่วยงานศึกษานิเทศน์ประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนปฏิรูปที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 336 ฉบับ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจกและนัดวันเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 9 - 28 กุมภาพันธ์ 2542 รวม 19 วัน โดยบางแห่งได้ติดตามไปเก็บแบบสอบถามคืนที่โรงเรียน เมื่อครบกำหนดแล้วปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่าแบบสอบถามทั้ง 336 ฉบับ มีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติที (T-test) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls-Method)

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยแจกแจงความถี่เป็นรายด้าน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในด้านอายุพบว่า อายุ 35 - 45 ปี มีมากที่สุด (ร้อยละ 53.57) รองลงมาได้แก่อายุ 46 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 40.77) มีระดับวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 44.34) รองลงมา ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.55) สถานภาพคณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้จำนวนคนเท่ากัน ขนาดของโรงเรียนนิรूपประถมศึกษาขนาดเล็กมากที่สุด (ร้อยละ 76.79) เป็นโรงเรียนขนาดกลางเพียงร้อยละ 23.31

2. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้แก่ ควรนำเสนอข่าวสารข้อมูลและรายงานการศึกษาแก่ชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ได้แก่ โรงเรียนควรจัดอบรมหรือส่งครูอาจารย์เข้าอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ไปด้วยทอดแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ โรงเรียนควรร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ ประชาชนควรเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนมากขึ้น ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ได้แก่ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปฏิบัติงานประสานสัมพันธ์กัน ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน เชื่อถือได้และเป็นปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนฏีรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนฏีรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ตัวบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 เป็นตัวบทบาทที่ยังใหม่ ทำให้คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของกรรมการโรงเรียนเท่าที่ควร มีความรู้ความเข้าใจไม่ชัดเจน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อย หรืออาจเป็นค่านิยมดั้งเดิมของประชาชนในชนบทที่ว่าโรงเรียนเป็นหน่วยราชการ เป็นของหลวง ประชาชนในท้องถิ่นมักไม่มีความรู้เรื่องการศึกษา จึงไม่กล้าแตะต้องหรือไม่กล้าก้าวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และเมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน บางหน่วยงานที่เป็นของทางราชการหรือโรงเรียน การติดต่อเพื่อขอใช้บริการยังติดกับระบบระเบียบมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและเสียเวลา จึงทำให้ประชาชนนิยมติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เป็นลักษณะ ไม่เป็นทางการสะดวกกว่า เช่น เอกชน หรือวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ แผ้วพลสง (2529:109) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 พบว่าระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534:99) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยพบว่าการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งรวมถึงการบริหารงานในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้วย

เมื่อพิจารณาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนฏีรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนวิรูป ประถมศึกษา มีบทบาทด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ บริหารการศึกษาให้ประชาชนมีส่วนร่วม และทางโรงเรียนส่วนใหญ่จะได้รับทราบนโยบายนวิรูป การศึกษาเป็นอย่างดี เพราะในปัจจุบันระบบข่าวสารจะสะดวกถึงกันหมด ทำให้มีผลการ ดำเนินงานออกมามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อนั้น การให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน ในด้านการนวิรูปประถมศึกษา รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนและนักเรียนเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียนให้แก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นอยู่ในเกณฑ์มาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยกสิทธิ์ วงศ์มันกิจการ (2535:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด สุราษฎร์ธานี พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ฝ่ายประชาสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก จากที่กล่าวมาคณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาเห็นความสำคัญของการนวิรูปการศึกษา โดยเฉพาะเห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงทำให้บทบาทอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถม ศึกษา มีบทบาทด้านการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถมศึกษาต้องประกอบอาชีพส่วนตัว มีภาระกิจหน้าที่ในครอบครัว และสังคม ทำให้ไม่มีเวลาประสานงานช่วยเหลือโรงเรียน ในการให้บริการแก่ชุมชน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ณรงค์ แก้วพลสง (2529:บทคัดย่อ) สุนิตย์ สุวรรณณี (2534:102) และ สุนทร ขอบทาคี (2534:161) ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยสอดคล้องกันคือ การให้บริการ ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษายู่ในระดับปานกลาง ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร

1.3 ด้านร่วมกิจกรรมของชุมชน พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนวิรูปประถม ศึกษา มีบทบาทด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย สูงสุด ($\bar{X}=3.35$) ในจำนวน 5 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน ฉะนั้น โอกาสที่โรงเรียนจะได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนจึงมีอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมวันสำคัญ และกิจกรรมเกี่ยวกับพัฒนาความเป็นอยู่หรือโครงการ ชุมชน จะเห็นว่ากิจกรรมบางประเภทก็เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่จะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

ได้แก่วันสำคัญทางศาสนา หรือวันสำคัญของชาติ จึงทำให้สอดคล้องกับรายชื่อที่พบว่า การมีส่วนร่วมกับคณะครูและนักเรียน ในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น บวชเณรฤดูร้อน ร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีในชุมชนสม่ำเสมอทุกเทศกาล การมีส่วนร่วมเสนอแนะให้โรงเรียนมีส่วนร่วม ในการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนในชุมชนจัดขึ้น อยู่ในระดับที่มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณรงค์ แผ้วพลสง (2529:112) ซึ่งได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.58$) ในจำนวน 6 ด้านที่ศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิลก พัฒนวิชัยเขต (2528:209) บรรณาคม ภักดีพิพัฒน์ (2533:7) ที่ศึกษาสอดคล้องกันว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา มีบทบาทมากในการให้โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เพราะคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผู้นำชุมชน และมีความใกล้ชิดวัดและโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนสนับสนุน ร่วมมือในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น โดยเฉพาะวัฒนธรรม ประเพณีหรือวันสำคัญต่าง ๆ

1.4 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา มีบทบาทในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในสภาพเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน ย่อมคาดหวังได้ว่าการแสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือประชาชนทั่วไปในเชิงเศรษฐกิจ ย่อมไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่นัก รวมทั้งชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ รายได้ไม่มากต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ซึ่งบางส่วนต้องละทิ้งไปประกอบอาชีพต่างจังหวัดหรือในโรงงานอุตสาหกรรม ในด้านขอความร่วมมือทางด้านกำลังความคิดสติปัญญา เพื่อประโยชน์ในการจัดการโรงเรียนก็ยังไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมได้มากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นระดับการศึกษา และโครงสร้างการบริหารงานภายในระบบราชการและผู้บริหารสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตย์ สุวรรณณี (2534:105) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และกรรมการศึกษา มีทัศนะต่อปัญหาด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับ

ปานกลาง สาเหตุอาจเนื่องมาจากชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา และฐานะ เศรษฐกิจต่ำ การขอความร่วมมือ เชิญชวน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ทำได้ไม่มากนัก

1.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษามีบทบาทในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในตัวระบบของโรงเรียนเองยังไม่มี ความพร้อมเท่าใดนัก ตั้งแต่ระบบการจัดเก็บข้อมูล การวางแผนปฏิบัติตามแผนประชาสัมพันธ์ ยังขาดผู้ขาดประสิทธิภาพ จึงทำให้คณะกรรมการโรงเรียนมองข้ามความสำคัญในอันที่จะเสริม สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นเพื่อโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ ชูสิงห์ (2529:110-113) ที่พบว่า ปัญหาการดำเนินงานอย่างหนึ่งของโรงเรียนในชุมชน คือ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และอาจเนื่องมาจากคณะกรรมการโรงเรียนบางส่วน ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ประสานงานกับชุมชน และหน่วยงานอื่น โดยเข้าใจเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตย์ สุวรรณณี (2534 : 107) ที่พบว่า ครูอาจารย์บางส่วนไม่รับบทบาทหน้าที่ เข้าใจว่าการประสานงานหรือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนโดยเฉพาะ เมื่อพิจารณารายชื่อจะพบว่าความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ให้ความสะดวก ในการติดต่อสื่อสารแก่ประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.48$) เช่นกัน จึงทำให้ บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา เรื่องความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของกรรมการ และขนาดของโรงเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่วางไว้ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการโรงเรียนนิรूपประถมศึกษา ที่มีอายุต่างกันมีบทบาท เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยรวมพบว่าคณะกรรมการ โรงเรียนที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีบทบาทแตกต่างจากคณะกรรมการโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี

รายด้านได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป และ 35-45 ปี มีบทบาทแตกต่างจากคณะกรรมการโรงเรียนที่มีอายุมากกว่า 35 ปี มีระยะเวลาในการเรียนรู้หากประสบการณ์การแสวงหาความสำเร็จความพร้อมงานและอาชีพ ทั้งเป็นผู้ที่มีภาระรับผิดชอบเป็นผู้นำ จึงได้รับการยอมรับของสังคม และระบบอาวุโสก็เป็นเรื่องสำคัญเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538:19) ที่กล่าวว่า ผู้นำวัยกลางคนมีพัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงชัดเจน และมีศักยภาพจะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ จึงทำบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนที่อายุต่ำกว่า 35 ปี ซึ่งยังแสวงหาความมั่นคงในอาชีพและฐานะ จึงมีเวลาในการให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือโรงเรียนได้ไม่มากเท่าที่ควร ด้านอื่นนอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา มีบทบาทน้อยกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา รายด้านได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่าคณะกรรมการที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา กับคณะกรรมการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมและมัธยมมีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนพบอีกเช่นกันว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา กับคณะกรรมการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูง จะมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิดกล้าแสดงออก และเป็นที่ยอมรับของสังคมตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีกว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2526:16) ที่กล่าวว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากและสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้เข้าสู่ภาคปฏิบัติได้มาก ด้านอื่นนอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 คณะกรรมการโรงเรียนปฎิรูปประถมศึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานภาพข้าราชการครู, ผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในกลุ่มชนเดียวกันทำให้ใกล้ชิดกัน ทำงานร่วมกันบ่อย จึงมีโอกาสดูแลพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมงาน เคยผ่านการอบรมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียนมาด้วยกัน และคณะกรรมการโรงเรียนที่ได้รับเลือกก็เป็นผู้มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของชุมชนในระดับใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา บุรณะจารุ (2540:86) ศึกษาเรื่อง ความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริการชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน ผู้ปกครองบางส่วนได้มีโอกาสนิยมนมโรงเรียน จึงทำให้บทบาทไม่แตกต่างกัน

2.4 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ที่เป็นกรรมการโรงเรียนขนาดต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป้าหมายบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เป็นบทบาทที่ส่งผลให้คณะกรรมการโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาทั่วทั้งประเทศ โดยมีได้คำนึงว่าจะจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ แผ้วพลสง (2529:118) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะบรรลุเป้าหมายเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาทั่วทั้งประเทศ โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าจะจะเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใด ดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนแล้ว จึงไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากคำถามปลายเปิด มีผู้ตอบคำถามทั้งสิ้น 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35 โดยแยกเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนมีข้อเสนอแนะคือ ควรนำเสนอข่าวสารข้อมูล และรายงานการศึกษาแก่ชุมชน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ในอดีตที่ผ่านมาทางโรงเรียนไม่ได้เสนอข่าวสารข้อมูล และรายงานการศึกษาแก่ชุมชนมากนัก แต่เมื่อ

ปฏิรูปการศึกษา ทำให้ชุมชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน จึงทำให้ประชาชนตื่นตัว เห็นความสำคัญของการศึกษาเพิ่มขึ้น ถึงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจะมาก แต่ไม่หลากหลายรูปแบบ ทำให้ไม่เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะข่าวสารด้านการศึกษาเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ ดังนั้น ควรนำเสนอข่าวสารสม่ำเสมอและหลากหลายเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เสนาะโรตตร์ (2540:บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนต้องวางแผนและกระทำอย่างต่อเนื่อง หลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และควรจัดเจ้าหน้าที่ที่มีมนุษยสัมพันธ์ รับผิดชอบ

3.2 ด้านการบริการโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนมีข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรจัดอบรมหรือส่งครูอาจารย์เข้าอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ไปด้วยทดแทนชุมชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ อาชีพของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีรายได้น้อย ขาดโอกาสในการพัฒนาความรู้เทคนิควิธี ในการพัฒนาอาชีพ หรือหากอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว จึงขอความร่วมมือจากครูอาจารย์และโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานของทางราชการที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน ครูอาจารย์เป็นผู้ที่มีความรู้ ถ้าเข้าอบรมพัฒนาอาชีพ แล้วนำมาถ่ายทอดหรือเชิญวิทยากรให้กับชุมชน ก็จะตอบสนองชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรณาคม ภักดีพิพัฒน์ (2533:7) กล่าวว่า การบริการด้านเศรษฐกิจและอาชีพของโรงเรียนเป็นกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีความก้าวหน้ามั่นคงในการประกอบอาชีพมากขึ้น

3.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน คณะกรรมการโรงเรียนมีข้อเสนอแนะ คือ ควรร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการโรงเรียนต้องการให้ครูอาจารย์มีโอกาสสละกุศลและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ได้มีโอกาสเข้าร่วมวางแผนร่วมคณะทำงาน เพื่อจะได้ใกล้ชิดและสัมพันธ์อันดีกับชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528:26) กล่าวว่า การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชน โดยเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้ช่วยเหลือแก่ชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดความสามัคคี มีเจตนคติที่ดีต่อกัน และเป็นการพัฒนาหาความเจริญให้เกิดขึ้นแก่สังคมและส่วนรวม

3.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนมีข้อเสนอแนะคือ ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการโรงเรียนต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา โดยมีภาระกิจการมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนเพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และแห่งบัพญัตติของ รัฐธรรมนูญ (2540) นอกจากนี้โดยสภาพที่แท้จริง โรงเรียนเป็นหน่วยราชการที่ใกล้ชิดกับ ชุมชนและเป็นหน่วยราชการที่มากที่สุด ครอบคลุมทุกพื้นที่ ในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลาน ของชุมชนได้เล่าเรียน แน่นอนต้องการโรงเรียนที่มีมาตรฐานและคุณภาพ แต่ถ้าจะหวังพึ่งจาก งบประมาณของราชการคงอีกนาน ดังนั้น จึงอยากที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ของโรงเรียนเพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2540:36) กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดการศึกษาให้แก่ชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้เป็นที่ยอมรับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนที่ยั่งยืนและ ประหยัดงบประมาณรายจ่ายของภาครัฐ

3.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น คณะกรรมการ โรงเรียนมีข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติประสานสัมพันธ์กัน ใช้ข้อมูลที่ตรงกัน และเชื่อถือได้และเป็นปัจจุบันทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทคโนโลยีในปัจจุบันมีส่วน เข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกชีวิตสังคมและชุมชน จากข่าวสารที่ส่งออกตามสื่อต่าง ๆ ทำให้คณะกรรมการ โรงเรียนเห็นความสำคัญของโรงเรียน ในฐานะโรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ ด้านการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนน่าจะมีเครื่องเทคโนโลยีที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว และเป็นระบบในการ จัดเก็บข้อมูลและสื่อสารสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (2540-2544) ด้านสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539:31) กล่าวว่า ให้มีนโยบายปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศซึ่งตั้ง เป้าหมายให้โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการ บริหารโรงเรียนและติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น โดยจัดสรรงบประมาณ ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้โรงเรียนใช้เก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนนบุรี ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราชญ์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบ ควรพิจารณายกระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการโรงเรียน โดยให้ความรู้และทำความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ให้มากขึ้น เฉพาะคณะกรรมการโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และมีวุฒิการศึกษา ระดับประถมศึกษา
2. โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนควรสนับสนุนจัดตั้ง คู่มือที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้านร่วมกับประชาชน ตลอดจนสนับสนุนเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดและสนับสนุนให้โรงเรียนเปิดสอน หรือให้บริการสถานที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเป็นการให้บริการชุมชน
3. โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน ควรขอความร่วมมือในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู มูลนิธิเพื่อการศึกษา กองทุน ชุมมุขศิษย์เก่าเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
4. สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราชญ์บุรี ควรจัดให้มีการอบรมหรือสัมมนา ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น เพื่อประสานงานกันในการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา
2. ควรศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานโรงเรียน

ગરબાનુકરનો

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน. รายงานการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ

2540. ปราจีนบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี, 2540.

อัดสำเนา.

_____. โรงเรียนเป้าหมายปฏิรูป. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สปจ.ปราจีนบุรี, 2539.

กิติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรวิพัฒน์,
2532.

_____ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารอาคาร สถานที่

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง

เล่ม 7. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2528.

_____ . คู่มือการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา. คณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.

_____ . สรุปรายงานผลการพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539.

_____ . เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540.

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และอมรวิชัย นาคทรพรพ. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ :

สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ,

2539.

ชวน หลีกภัย. "ข้อคิดจากพจนานุกรมว่ากระทรวงศึกษาธิการ" เอกสารแนะนำ

โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน(กศ.พช.). กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2527.

จิตยา สุวรรณชัย. "สังคมปริญา" วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,

ณรงค์ แผ้วพลสง. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 11

ในทัศนะของครู. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ดิลก พัฒนวิชัยโชติ. การศึกษากิจกรรมการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

ทองคูณ หงส์พันธ์. บทบาทของหัวหน้าฝ่ายปกครองและสวัสดิการของสถาบันฝึกหัดครู.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.

* ชีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์และคนอื่น ๆ. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา :
เหมการพิมพ์, 2530.

นิภา วรรณรักษ์. การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน ตามแนวปฏิรูปสถานศึกษา

กรณีโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
อัดสำเนา.

นิยม รอดเนียม. ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชน และการให้การ

สนับสนุนโรงเรียน : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

บรรณาคม รักดีพิพัฒน์. การบริการชุมชนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ตามทัศนะของผู้บริหารและกรรมการสภาตำบล ในจังหวัดพะเยา. ปริญญาพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

อัดสำเนา.

ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,

2540.ก

_____. การปฏิรูปการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ปี 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,

2540.ข

ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. รายงานผลการสัมมนายุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา.

กรุงเทพฯ : ศรุสภา, 2540.ค

ประมาณ ดันตีกุล. กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาชุมชน.

วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. อัดสำเนา.

ประเวศ ะสี. ปฏิรูปการศึกษาไทย : หนทางสู่การปฏิบัติ. เอกสารประกอบการประชุม

วิชาการประจำปี ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานอำนวยการโครงการมูลนิธิ

สตรศรี-สฤษดิ์วงศ์, 2539.

* ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และดิลก พัฒเพ็ชชิต. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ.

มปท, 2528.

เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล. ความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

และครูเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

ไพฑูริย์ ช่างเรียน. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : แพร่วิทยา. 2516.

ไพโรจน์ พรหมมีเนตร. การปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

* ภักดีพร คึกคึก. บทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางตามทัศนะ

ของผู้บริหารและครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

ภิญโญ สาร. บทบาทของศึกษาธิการจังหวัดพระนคร. โรงพิมพ์ศาสนา, 2512.

ยกลสิทธิ์ วงศ์นิกิจการ. สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.

- โยธะกา แก้วปลั่ง. การศึกษาการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- วรรณิ เหล่าสุนทร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. สงขลา : ภาควิชาการพื้นฐานการศึกษา
 คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา, 2525.
- ศิริพร เสนาะโสตร์. ความสำคัญและปัญหาของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.
 ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2540. อัดสำเนา
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, คู่มือครูการปฏิบัติการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้เป็น
โรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ ณ บัญญัติ 10 ประการ. กรุงเทพฯ
 : โรงพิมพ์การศาสนา, 2539.
- สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ม.ป.ท., 2529.
- สงัด มิตกิตติ. การบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด
เชียงราย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สถยดี มินทะระ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย : แนวคิดปัญหา
อุปสรรค และแนวทางในอนาคต. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ เชียงใหม่ :
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536. อัดสำเนา.
- สุจิตต์ธรรมมาราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและชุมชน
 → หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและชุมชนหน่วยที่ 8 - 15. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาหน่วยที่
1 - 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การพิมพ์, 2527.

สุนิตย์ สุวรรณณี. ศึกษาปัญหาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สปจ.นราธิวาส. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มศว.สงขลา, 2534. อัดสำเนา.

A สุภรณ์ ศรีพล. "โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน" ในเอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

สุนทร ขอบทาคี. บทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.

สมชาย สุขชาติ. การใช้เวลาในการบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์, 2523. อัดสำเนา.

เสาวนีย์ เสนาสุ. การศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

อรรถพร พงษ์วาท. บทบาทคณะกรรมการศึกษาปฏิรูปโรงเรียนตามทัศนะคณะกรรมการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

อุดม บัญญา. การบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสระบุรีตามทัศนะของผู้บริหาร คุรุคณะกรรมการสภาตำบล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

Elkins, Louis Bruce, "The Role of the Elementary Principal in Community - School Relations." Dissertation Abstracts International. 32(1) : 6026-A; January, 1972.

Krejcie, Robert V. and Darye M.Morgan. Education and Psychological Measurement. 3.607-610, 1970.

/ Hakanen, Lauri John. "An Investigating of School Community Communication in Vermillion, South Dakota. District," Dissertation Abstract International. 35(5) : 6004 ; March, 1975.

Ray, James Oliver. "Priorities of Major Tasks of South Carolina High School Principals as Perceived by Selected Referent Groups of the School Community," Dissertation Abstracts International. Vol.42, No.2, p492-A; 1980.

Sorbello, Anthony Frank. "Perception of Actual and Ideal Role in School Community Relations for Parents of Elementary School Children in Selected School Districts," Dissertation Abstract International. 39(2) : 598-A ; August, 1978.

✱

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รศ.เชียรศรี วิวิธศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. นายสมพงษ์ ชินสร้อย ศึกษาพิเศษ 8
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี
3. นายชัยณรงค์ ห่วงบุญรอด ศึกษาพิเศษ 7
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

บันทึกข้อความ

110

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร.....5644
ที่.....ทว 1007/0545 วันที่.....24 มกราคม 2542
เรื่อง.....ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประณการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์เชิรศรี วิวิชสิริ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชิญชวนให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/0594

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๑ มกราคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

เนื่องด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สมพงษ์ ชินสร้อย และ อาจารย์ชัยณรงค์ ห่วงบุญรอด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/0634

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัด จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 0๖๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเอกราชบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเอกราชบุรี

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร รัตนบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเอกราชบุรี ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 0630

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีมโหสถ

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีมโหสถ ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัด จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณาธิการบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ ๖๕๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม
2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวไย เลวลัย และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัด จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/0632

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประจันตคาม

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประจันตคาม ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัด จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 0๖๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม
2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านสร้าง

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านสร้าง ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัด จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 0691

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีมหาโพธิ

ด้วย นายอานวยพร ทรัพย์คง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกรรมการโรงเรียน โดยขออนุญาตให้กรรมการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีมหาโพธิ: ตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานวยพร ทรัพย์คง ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัด จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

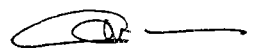
แบบสอบถาม

เรื่อง

บทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี
 2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของกรรมการโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน
 3. ให้ตัวแทนสถานภาพคณะกรรมการโรงเรียนส่วนละ 2 คน ตอบแบบสอบถามดังนี้คือ
 - ส่วนข้าราชการในโรงเรียน ให้ตอบแบบสอบถาม 2 คน
 - ส่วนผู้ปกครองนักเรียน ให้ตอบแบบสอบถาม 2 คน
 - ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียน ให้ตอบแบบสอบถาม 2 คน
 4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านตามสภาพความเป็นจริงที่สุด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

(นายอำนวยการ ทรัพย์คง)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 : สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง []
ที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อโรงเรียน.....

1. อายุ

- [] ต่ำกว่า 35 ปี
- [] อายุ 35 - 45 ปี
- [] อายุ 46 ปีขึ้นไป

2. วุฒิการศึกษา

- [] ระดับประถมศึกษา
- [] ระดับมัธยมศึกษา
- [] สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

3. สถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน

- [] ข้าราชการโรงเรียน
- [] ผู้ปกครอง
- [] ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ขนาดโรงเรียน

- [] ขนาดกลาง
- [] ขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามตอนนี้อธิบายบทบาทของกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์
- 1.2 ด้านการให้บริการชุมชน
- 1.3 ด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน
- 1.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
- 1.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2. ข้อความในแบบสอบถามต่อไปนี้เป็นข้อปฏิบัติในงานความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนซึ่งมีข้อข่าย 5 ด้าน โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด
แล้วแสดงความคิดเห็นว่าโรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ อยู่ในระดับมากน้อย
เพียงใด

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติหลังข้อความนั้น ๆ
โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามนั้น
น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ประมาณปีละ 1 - 2 ครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ประมาณปีละ 3 - 4 ครั้ง
มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ประมาณปีละ 5 ครั้งขึ้นไป

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับปฏิบัติ			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ
	ด้านการประชาสัมพันธ์				
1	ให้ข้อมูล เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน ในด้าน การปฏิรูปการศึกษา				
2	รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนและนักเรียน เช่น รายงานโครงการโรงเรียนสีขาว รายงาน ผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียน				
3	จัดครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนไว้คอยต้อนรับ และบริการผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนที่ มาติดต่อกับโรงเรียน				
4	เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้แก่ชุมชน และหน่วยงานอื่น				
5	ร่วมพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองให้เห็น ความสำคัญของการจัดกิจกรรมพิเศษนอกเวลา เรียนของนักเรียน เช่น กิจกรรมดนตรี กีฬา เกษตร				
6	ร่วมกับคณะครูออกเยี่ยมเยียนนักเรียน ผู้ปกครองหรือประชาชนในชุมชน				
7	ขอความร่วมมือกับชุมชนในการขอใช้สถานที่ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ได้แก่ วัด, สภาตำบล, ร้านค้า				
	ด้านการให้บริการแก่ชุมชน				
1	หาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของ ชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมแก้ปัญหา และสนองความต้องการของ ชุมชน				
2	เผยแพร่เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ความรู้ต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน				
3	เสนอแนะให้โรงเรียนเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ แก่ประชาชน เช่น ความรู้ด้านอาชีพ สุขภาพ				

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับปฏิบัติ			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ
4	ให้โรงเรียนได้บริการชุมชนด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ของโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ				
5	สนับสนุนให้โรงเรียนจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมบันเทิง				
6	สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดสอน หรือให้บริการ สถานที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน				
7	สนับสนุนจัดตั้ง ศูนย์อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร่วมกับประชาชน				
8	เสนอแนะให้โรงเรียนจัดนิทรรศการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ				
9	สนับสนุนเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามา ใช้บริการห้องสมุดของโรงเรียน				
10	ส่งเสริมสนับสนุนจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าของ โรงเรียน บริการนักเรียนและชุมชน				
	ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน				
1	ร่วมสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชนและชุมชน				
2	มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน ในการวางแผนพัฒนา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน				
3	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในการให้บริการและเป็นพี่ปรึกษากับกลุ่ม หรือชมรม เช่น เป็นที่ปรึกษากลุ่มแม่บ้าน				
4	มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น การพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันโรคและกำจัดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในชุมชน				

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับปฏิบัติ			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ
5	ร่วมกับคณะครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรม วันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ เช่น บวชเณรฤดูร้อน ร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯ				
6	เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีในชุมชนสม่ำเสมอทุกเทศกาล				
7	เสนอแนะให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการแข่งขัน กีฬาที่ประชาชนในชุมชนจัดขึ้น เช่น กีฬา ประชาชน โครงการลานวัด ลานใจ ลานกีฬา				
8	มีส่วนร่วมในการวางมาตรฐานการรักษาความ มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชน เช่น ดำรวจบ้าน, อพป, ทสปช				
9	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมเป็นกรรมการที่เป็น องค์กรของชุมชน ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบ ข้าราชการ เช่น กรรมการหมู่บ้าน กรรมการวัด ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน				
1	ทำการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คน พืช สัตว์ ในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนา และจัดการศึกษาของโรงเรียน				
2	แนะนำ ประธานงานติดต่อเชิญครูภูมิปัญญาไทย หรือผู้มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรให้ ความรู้แก่ครู และนักเรียน				
3	เสนอความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตร และการจัดการการเรียนการสอน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชน				
4	เสนอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นตัวอย่างใน การพัฒนา โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน เช่น ทำแปลงสาธิตการเกษตร บ่อเลี้ยงปลา.....				

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับปฏิบัติ			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ
5	แสวงหาความร่วมมือด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ จากชุมชนเพื่อนำมาสนับสนุน การจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน				
6	ร่วมกับประชาชนเป็นเกียรติในงานพิธีการของ โรงเรียน เช่น งานวันปิดภาคเรียน งานมอบ ประกาศนียบัตร ให้ทุนการศึกษา				
7	เสนอแนะและประสานงานให้นักเรียนที่มีปัญหา ได้รับความช่วยเหลือ เช่น ขาดแคลนอาหาร กลางวัน เสื้อผ้า ตลอดจนเครื่องเขียนการเรียน				
8	ขอความร่วมมือในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง และครู มุลนิธิเพื่อการศึกษา กองทุน ชุมชน ศิษย์เก่าเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของ โรงเรียน				
9	ให้การสนับสนุนหรือเชิญชวนให้กลุ่มบุคคลใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน				
10	ร่วมมือกับครูเพื่อหาวิธีการให้ผู้ปกครองสนใจ และดูแลนักเรียนให้ทำงานตามที่ครูมอบหมาย ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น				
1	ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นให้ความสะดวกในการ ติดต่อสื่อสารแก่ประชาชนในชุมชน เช่น โครงการฮอตไลน์สายสัมพันธ์				
2	ประสานงานให้โรงเรียนร่วมมือกับประชาชน องค์กรเอกชน มูลนิธิ สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น ฝ่ายน้ำล้น อ่างเก็บน้ำ ถนน สนามกีฬา ให้แก่โรงเรียนและชุมชน				
3	จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลาง และร่วมมือกับ หน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม ได้แก่ งานพิธีการต่าง ๆ				

ข้อที่	กิจกรรมในงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับปฏิบัติ			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ
4	ประสานงานให้โรงเรียนและวัดเป็นหน่วยงาน ฟื้นฟู รักษาวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น				
5	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง โรงเรียนในกลุ่ม เช่น อยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ เลี้ยวอำลาครูเกษียณอายุ การจัดประชุมสัมมนา คณะกรรมการโรงเรียน				
6	จัดให้มีตัวแทนประชาชนในคณะกรรมการ โรงเรียนร่วมกับผู้บริหาร และกรรมการกลุ่มใน กลุ่มโรงเรียนร่วมประชุมปรึกษา ประสานงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน				
7	ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสนิทสนม และ สามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างครู ประชาชนในชุมชน และองค์กรหน่วยงานอื่น ๆ เช่น จัดทัศนศึกษา, ชุมนุมศิษย์เก่า				

ตอนที่ 3 โปรดให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนของกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

.....

.....

.....

.....

2. การให้บริการแก่ชุมชน

.....

.....

.....

.....

3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน

.....

.....

.....

.....

4. การให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายอานวยพร ทรัพย์คง
 เกิดวันที่ 2 พฤศจิกายน 2500
 สถานที่เกิด 55 หมู่ 6 ต.หนองกี่ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี 25110
 สถานที่ปัจจุบัน 55/3 หมู่ 6 ต.หนองกี่ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี 25110
 โทร.01-9496181 Page 1188-4429435
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดโคกขี้เหล็ก หมู่ 2 ต.หนองกี่ อ.กบินทร์บุรี
 จ.ปราจีนบุรี 25110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516 มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกบินทร์วิทยา อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี
 พ.ศ. 2518 ป.กศ. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
 พ.ศ. 2520 ป.กศ.สูง (ประวัติศาสตร์) วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
 พ.ศ. 2523 กศ.บ. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
 พ.ศ. 2542 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2523 อาจารย์ 1 โรงเรียนชุมชนวังน้ำเย็น มิตรภาพที่ 179
 อ.วังน้ำเย็น จ.สระแก้ว
 พ.ศ. 2526 อาจารย์ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสูงช้าง อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี
 25110
 พ.ศ. 2535 อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดโคกขี้เหล็ก อ.กบินทร์บุรี
 จ.ปราจีนบุรี 25110

บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

บทคัดย่อ

ของ

อานวยพร ทรัพย์คง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2542

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของ ชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนและหน่วยงานอื่น และเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการ จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของกรรมการ และขนาดของโรงเรียน ตลอดจนรวบรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา เรื่องความสัมพันธ์กับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูป ประถมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษามีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีบทบาทอยู่ในระดับมาก นอกนั้นมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพของกรรมการ ขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีบทบาท เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีสถานภาพกรรมการต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เป็นกรรมการต่างกัน มีบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ โรงเรียนควรร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น โรงเรียนควรจัดอบรมหรือส่งครูอาจารย์เข้าอบรมวิชาชีพพิเศษสาขาต่าง ๆ ไปด้วยทอดแก่ชุมชน และโรงเรียนควรนำเสนอข่าวสารข้อมูลและรายงานการศึกษาแก่ชุมชน

ROLES OF THE REFORM PRIMARY SCHOOL COMMITTEES IN THE RELATIONSHIP
BETWEEN SCHOOL AND COMMUNITY IN CHANGWAT PRACHINBURI

AN ABSTRACT

BY

AMNOUY PORN SUPKONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1999

This study aimed to investigate roles of the Reform Primary School Committees in the relationship between school and community in Changwat Prachin Buri in according to five aspects, namely, school public relations, community services, community activity participation, community participating with school activity, and relationship contribution with community and others, and to compare those roles according to age, educational level committee status and school size. Also including their opinions and suggestions.

The subjects comprised 336 reform School Committees in Changwat Prachin Buri. Rating scale questionnaire was administered. Then data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard division, t-test, and F-test.

The results revealed that;

1. The roles of the Reform Primary School Committees in the relationship between school and community in Changwat Prachin Buri were at a moderate level as a whole. When considered each aspects, it was found that there were at a high level on school public relations and community activity participation, whereas there were at a moderate level on other aspects.

2. Compared roles of the Reform Primary School Committees according to age, educational level committee status and school size, it was found that;

- 2.1 There was a significant difference at .05 level among the Reform School Committees with different age as a whole. When considered each aspects, it was found that there was a significant difference at .05 level on relationship contribution with community and others.

2.2 There was a significant difference at .05 level among the Reform Primary School Committees with different educational level as a whole. When considered each aspects, it was found that there was a significant difference at .01 level on school public relations and at .05 level on community participating with school activity.

2.3 There was no significant difference among the Reform Primary School Committee with different committee status as a whole and in each aspects.

2.4 There was no significant difference among the Reform Primary School Committee with different school size as a whole and in each aspects.

3. Their opinions and suggestions were as follows: school should in crease participating in community development, school should provide training or let teachers attending various special vocation in order to later distribute to the others in community and school should present information and report to the community.